

au

arkkitehtuuriset

6-7 • 2019

Aviabulevardi II,
Vantaa

LUONNOLLISTA AKUSTIIKKA

Kuusilastuista ja sementistä valmistetuilla Paracem-akustointilevyillä loihdit tiloihin miellyttävän ääniympäristön. Saatavana useassa eri koossa ja vakioväreissä tai sävytettynä vapaavalintaiseen RAL/NCS väriin.

Millainen tila, sellainen akustiikkalevy.
Tutustu huipputuotteidemme ominaisuuksiin
tarkemmin. WWW.PAROC.FI/AKUSTIIKKA

PAROC®

Maailman parasta arkkitehtuuria

Kevään liittovaltuustokokouksessa polkaistiin käyntiin SAFAn uuden strategian ideointi. **Inari Virkkala** ja **Noora Laak** vetivät työpajan, jossa SAFAn toiminnan tavoitteita pallolettiin koko liittovaltuuston voimin. Työ on vasta alussa, mutta työpajan anti oli sen verran lupaavaa, että prosessilta voi odottaa erinomaisia tuloksia.

Liiton aiempi strategia on hahmottunut jäsenille osittain heikosti, ja strategian käytännön toteutus on saattanut jäädä etäiseksi. Siksi onkin ilahduttavaa, että nyt tehtävä työ pyrkii päättäväisesti konkreettisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Todellisten tekojen ja toiminnan parantamisen rinnalle tarvitaan jäsenet yhdistävä selkeä visio: yhteinen tarina, syy miksi tavoitteilla ja toimenpiteillä on merkitystä. Miten SAFAn toiminnan tavoitteet pukisi napakaksi visioksi, selkeäksi unelmaksi, jota kohti pyrkiä?

Kokeillaan ajatusleikkiä: Jos Suomen arkkitehtiliiton sijaan pohditaan Suomen jääkiekkoliittoa, ei visiota ole vaikea keksiä. Urheilussa – eli lajiliitoissa – on ilmiselvää, että tavoitteena on harrastajamäärien kasvattaminen, kilpaileminen ja voittaminen. Toisin sanoen se, että suomalainen jääkiekko on maailman parasta. Urheiluseurojen ylläpitämä kasvatuksellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen toiminta seuraa tätä tavoitetta. Ja kun kultaa sitten voitetaan, synnyttää se onnistumisen tunteen koko yhteisössä.

Palataan takaisin oman liittomme visioon. Mielestäni täysin kainostelematta ja mörköjä pelkäämättä pitäisi todeta, että Suomen Arkkitehtiliiton visiona on, että suomalainen arkkitehtuuri on maailman parasta, suomalaiset arkkitehdit ovat maailman parhaita ja Suomessa on maailman paras arkkitehtuurikulttuuri. Tällainen viesti avautuu yksinkertaisuudessaan aivan kaikille.

On helppo huomata, että unelmalle on vaikkapa modernin suomalaisen arkkitehtuurin historiassa runsaasti myös katetta. Kyse taitaakin olla nyt enemmän viestinnän vivahteista.

Esimerkiksi viime vuonna keskusteltiin paljon Paimion parantolan tulevaisuudesta. SAFA nosti keskustelussa ansiokkaasti esiin parantolan kansainvälisestikin merkittäviä kulttuuriarvoja, ja asia nousi hienosti näkyviin valtamedioissa saakka.

Paimion parantola on siis ilmiselvästi maailman parasta arkkitehtuuria! Tämä mielikuva rakennuksesta uppoaisi varmasti suureen yleisöön tehokkaammin kuin mikään tarkkasanaaninen kuvaus funktionalismin tavoitteista tai rakennuksen detaljista. Nyt on kyse mielikuvista ja vaikuttavuudesta: maailman parasta arkkitehtuuria pitää suojella, tai se menetetään.

Vastaavasti Tapiolan uimahallin tulevaisuutta koskeva keskustelu saisi kouriintuntuvamman kiintopisteen, jos Tapiolan puutarhakaupungin todettaisiin olevan kaupunkirakenteena kiistatta maailman parasta arkkitehtuuria. Suuri yleisö tarvitsee selkeitä tarinoita, ja Tapiolan synty on yksi komeimmista.

Ajankohtaisempi esimerkki on Helsingin keskustakirjasto Oodi, joka on nyt kirjaimellisesti ehdolla maailman parhaaksi uudeksi yleiseksi kirjastoksi. Voittaja julkistetaan 27. elokuuta, mutta käytännössä pääseminen kisan neljän parhaan joukkoon on jo osoitus rakennuksen erinomaisesta laadusta.

SAFAn kilpailutoiminnan seurauksena Suomessa valmistuu kansainvälisesti noteerattuja rakennuksia parin vuoden välein, mikä on muuten huomattavasti useammin kuin kiekoleijonat saavat kultaa kaulaansa. Elinvoimaisen arkkitehtuurikulttuurimme perusteella näyttäisi vahvasti siltä, että suomalainen arkkitehtuuri on maailman parasta. Meidän pitää vain uskaltaa sanoa se ääneen.

ALVAR AALTO

ALVAR AALLON TUOTANTOA UNESCON MAAILMANPERINTÖKOHTEIDEN JOUKKOON?

“HUMANISTIC MODERNISM”

Works by Alvar Aalto in the World Heritage Context

Seminar on Alvar Aalto and UNESCO World Heritage
9.–10.10.2019 Sibeliustalo, Lahti

6-7 | 2019

au arkkitehtiutiset

3 **PÄÄKIRJOITUS**

Maailman parasta arkkitehtuuria *Jussi Ukkonen*

6 **HAASTATELNU**

Kuppi kohtuuhintaisuutta ja kulhollinen joustavaa asumista *Anne Tervo*

10 **TAPAHTUMAT**

10 Vastuu ja etiikka puhuttivat Arkkitehtipäivillä *Charlotte Nyholm*

14 Ikimuistoinen Viipuri *Pyy Luminen*

16 Helsinki kutsui kylään *Matias Murole*

18 Vaihtoehtona painovoimainen ilmanvaihto *Pekka Hänninen*

20 Toimiva arki on kaupunkien menestystekijä *Hilkka Lehtonen*

26 **KIRJAT**

Hyvää mutta edullista asuntoarkkitehtuuria *Tarja Nurmi*

28 **KOLUMNI**

Nykyrakentaminen on huomisen rakennusperintöä *Johanna Björkman*

32 **KILPAILUT**

Sammontalo yhtenäistää Lappeenrannan kaupunkikeskuksen

Johanna Ojanlatva ja Erko Aarti

40 **AMMATISSA**

Konsultti ja kuvanveistäjä *Taavi Lindfors*

42 **LIITTOVALTUUSTO**

Valopilkkuja menneestä ja tulevasta *Päivi Virtanen*

48 **ATL**

Hallitusohjelma edunvalvonnan silmin *Kalle Euro*

uutisia **70** vuotta!

ILMESTYYS: vko 25

12 numeroa vuodessa

Vuodesta 1949

ISSN 0044-8915

Aikakauslehtien liiton jäsen

SAFAn, MARK:n, ATL:n ja

SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:

Suomen Arkkitehtiiliitto –

Finlands Arkitektförbund ry SAFÄ

Malminkatu 30, 00100 Helsinki

puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222

au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

PÄÄTOIMITTAJA:

Paula Huotelin

paula.huotelin@safa.fi

puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:

Anne Haatainen

au@safa.fi, puh. 040 169 2213

Avustaja: Riina Behl

Toimittaja: Päivi Virtanen

Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Grano Oy 2019

LEHTILAUKSET JA

OSOITTEENMUUTOKSET:

TILAAJAT: julkaisut@safa.fi

puh. 09 5844 4221

JÄSENET: jäsensiat@safa.fi

ILMOITUSMYynti:

Jussi Piha, puh. 050 522 5475

etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Ilmoitusaineiston jättöajat:

au.safa.fi

KANSIKUVA:

Hupisaarten kesäteatteripaviljonki,

Oulu, HALO Arkkitehdit Oy,

vuosi 2019. Kuva VP Ikola.

ILMESTYMISAJAT:

Nro	*Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
-----	-------------------	----------

8 2019	12.8.	29.8.
--------	-------	-------

9 2019	9.9.	26.9.
--------	------	-------

10 2019	7.10.	24.10.
---------	-------	--------

11 2019	4.11.	21.11.
---------	-------	--------

12 2019	2.12.	19.12.
---------	-------	--------

*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen ja toimitettava aineisto kahta viikkoa aikaisemmin.)

Kuppi kohtuuhintaisuutta ja kulhollinen joustavaa asumista

Arkkitehti Jyrki Tarpio on tehnyt monipuolisen tutkimusuran, jonka läpi ovat kulkeneet asumisen joustavat tilalliset ratkaisut. Haastattelun aikana syntyi asuntopoliittinen ehdotus, joka kaikessa yksinkertaisuudessaan tuotaisi eri tavoin joustavaa asuntokantaa tämän päivän muuttville perherakenteille ja asuinyhteisöille.

Olet tutkimus- ja opetustyössäsi perehtynyt asumisen tiloihin ja joustavaan asumiseen. Vuonna 2015 valmistunut väitöskirjasi Joustavan asumisen tilalliset logiikat käsitteli näitä teemoja perinpohjaisesti. Asumisratkaisujen tutkiminen on jatkunut vastikään julkaistussa Ketterän asumisen keittokirja-sovelluksessa, joka on kehitetty Suomen Akatemian rahoit-

tamassa Dwellers in Agile Cities -tutkimushankkeessa. Mistä tässä sovelluksessa on kyse?

– Olen aiemmin fokuoitetunut erilaisiin tilaratkaisuihin ja siihen, minkä tyyppistä joustavuutta ne tuovat. Keittokirjassa oli ideana katsoa laajemmin, olisivatko jotkin tilaratkaisut, hallintamuodot, rakentamisen prosessit ja toteutusmallit sidoksissa toisiinsa.

Erityisesti hallintamuodon ja kokonaisuuden suhde on merkittävä joustavan käytön kannalta. Kerrostalossa voi olla esimerkiksi kytköhuoneita, jotka voi liittää useisiin eri asuntoihin. Käytännössä ne ovat joustavasti toimiva elementti vain silloin, jos niiden hallintamuoto mahdollistaa niiden näppärän siirtämisen käyttäjältä toiselle.

PERHEASUNTOIHIN TARVITAAN KAKSI
SISÄÄNKÄYNTIÄ. TÄSTÄ SAADAAN LYHYT
LAUSE, JOKA VAIKUTTAU TALO-
TYYPPEIHIN SAMAN TIEN.

Pohdimme myös erilaisia jaettujen tilojen ratkaisuja ja sitä, minkä verran tarvitaan asuntoja, että saadaan hyvät jaetut tilat. Tarkastelemme keittokirjassa vaihtelevan tyyppisiä urbaanin asumisen kohteita ja analysoimme erilaisia niissä sovellettuja, joustavuutta ja asukkaan osallisuutta tuottavia keinoja.

Millä perusteella keittokirjan kohteet on valittu?

– Olemme tarkastelleet pääasiassa Keski-Euroopan saksankielisiä maita, koska sieltä löytyy paljon meiltä puuttuvia ratkaisuja eikä kulttuuri ole kovin kaukana meistä. Pidimme tarpeellisenä selvittää, mitä siellä on tehty. Tämän jälkeen voidaan pohtia, millä ehdoilla vastaavat ratkaisut olisivat meillä mahdollisia. Mukaan on valittu vain toteutuneita kohteita, koska ne kertovat enemmän kuin pelkät suunnitelmat.

Kenelle keittokirja on tarkoitettu?

– Suunnitteleville arkkitehteille ja rakennuttajille, myös kaupunkien viranomaisille ja kaikille urbaanin asumisen kehittäjille. Kuvittelen, että tämän avulla suunnittelijat voivat kertoa, mitä esimerkiksi hieman väljemmällä porrashuoneella saavutetaan. Keittokirjasta löytyvät suomenkieliset selostukset ja kuva-aineistoa, esimerkiksi plaaneja. Myös viranomaiset voivat hyödyntää kohteita ja niissä käytettyjä keinoja suunnittelun ohjauksessa.

Yleisesti ottaen keittokirjan esimerkkien avulla hankkeeseen ryhtyvät osapuolet pääsevät saman pöydän ääreen keskustelemaan joustavampien ratkaisujen edellytyksistä. Nykyäänhan on tehtävä todella tehokkaita kerrostaloja. Asuntoihin tulee nurkkasisäänkäyntejä ja sen myötä paljon läpikuljettavia tiloja, jotka ovat kehnosti muunneltavia. Tässä nyt sitten näytetään ihan tyynesti esimerkkiä, miten tietyillä morfologisilla ratkaisuilla muodostuu hyviä lähtökohtia joustavuudelle.

Onko suhtautuminen asuntoarkkitehtuuriin Keski-Euroopassa arvostavampaa ja kunnianhimoisempaa kuin meillä? Liitetäänkö asuntoarkkitehtuuriin kiinteämmin esimerkiksi hyvinvoinnin kysymykset?

– Ilmiselvästi projektit ovat Sveitsissä niin laadukkaita, että taustalla täytyy olla kulttuurisia tekijöitä. On totuttu tiettyyn tasoon,

joka on aika korkea. Perheasunnot ovat siellä tosi väljiä, huoneet on mitoitettu hyvin, pikkumakkareita ei ole. Zürichissä näitä asuntoja toteuttavat isot ja ilmeisen varakkaat osuuskunnat. Kun pitkäaikainen kulttuuri on tämä, pystytään tarjoamaan sopivaan hintaan väljyyttä.

Sitten on Wien, jonka malli perustuu arkkitehtuuriin, ekologian ja sosiaalisen kestävyuden yhteispeliin. Puhutaanko meillä sosiaalisesta kestävyydestä tarpeeksi? On myös hyvä kysyä, mistä kunnianhimo tulee, pitääkö yhteisöillä ja kaupungeilla olla sitä.

Puhutaan sitten yliopistomaailmasta ja tutkimuksen resursseista. Tieteentekijöiden liitto on ollut huolissaan tutkijoiden aiovuodosta ulkomaille. Mediassa Suomen ongelmaksi on nimetty lyhytaikaiset rahoitukset ja työ sopimukset. Miten yliopistojen tutkimusympäristöjä tulisi mielestäsi kehittää?

– Tutkimus on pitkäjänteistä työtä eikä sitä kovin helposti synny, jos olet pätkätyössä ja vastuussa rahan hakemisesta. Tarvitaan myös tutkimusryhmiä. Olihan meillä Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus (YTK), jossa oli tosi pätevä jengi. Useimmiten on muutamia ihmisiä, joilla on artikkeleita ja väitöskirjat. Siitä muodostuu tekijäkaartia, kun saadaan vähitellen pidempiä rahoituksia.

On myös vaikeaa yhdistää tutkimusta, opetusta ja yhteiskunnallista vaikuttamista. Kun professoreille annetaan nämä kaikki vaatimukset, jostain joutuu tinkimään, mutta harva haluaa jättää esimerkiksi opetuksen tehtäväksi vasemmalla kädellä. Toisaalta jo pelkkä tutkimusprojektien valmistelu vie kuulemma vähintään päivän viikossa. Taitoa tarvitaan tässäkin.

Muilla aloilla on tutkimusprofessoreja, pitäisikö meilläkin olla?

Sinulla on kokemusta Chalmersin teknillisestä korkeakoulusta. Minkälaisista asumisen tutkimusta siellä tehdään?

– Heillä on kaksi yksikköä, Centrum för boendets arkitektur (CBA) ja Centrum för vårdens arkitektur (CVA). Molemmissa yksiköissä on aika paljon porukkaa töissä. CBA on paljon tekemisissä rakennuttajien, kaupunkien, ministeriöiden ja muiden yliopistojen kanssa. Rahoittajaryhmä on monipuolinen. Yksi-

”

JOS PUHUTAAN NYT VAIKKA TÄMÄN PÄIVÄN PERHEASUNNOSTA, VOISI PÄÄASUNNON YHTEYDESSÄ OLEVAA TILAA KÄYTTÄÄ ESIMERKIKSI TEINI, ISOVANHEMMAT TAI ETÄTYÖTÄ TEKEVÄT VANHEMMAT.

KUKA?

- > Jyrki Tarpio on tutkijatohtori Tampereen yliopiston arkkitehtuurin yksikössä.
- > Valmistunut arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta 1995. Syventävät opinnot Oulun yliopiston arkkitehtuurin laitoksessa.
- > Tekniikan tohtorin tutkinto 2015. Väitöskirja käsittelee joustavan asumisen tilallisia logiikoita.
- > Tutkimustyön ohessa tekee toisinaan pienimuotoista suunnittelutyötä toimistossaan Arkkitehtitoimisto Humuksessa.
- > Harrastanut rantasaunan rakentamista vuodesta 2015.

kön toimintaa ovat rahoittamassa rakennuttajien, kaupunkien ja yleishyödyllisten toimijoiden lisäksi jopa toimistot, esimerkiksi Sweco ja White Arkitekter. Se oli jotenkin luontevaa ja miellyttävää yhteistyötä. Yhteistyökumppanit tuntuivat luottavan siihen, että yliopistosta saa hyviä ideoita.

Mediassa keskustellaan rakentamisen volyymistä, sääntelyn purkamisesta ja rahoitusmalleista. Olet työryhmäsi kanssa tarttunut tähän teemaan viime vuonna julkaisussa raportissa Kohtuuhintainen asuminen – ratkaisuperiaatteita rakennussuunnitteluun. Miten käsittelette suunnittelun näkökulmaa?

– Raportissa esitetään seitsemäntoista kohtuuhintaisuutta tuottavaa periaatetta, jotka jakaantuvat kolmen pääperiaatteen alle – *save, rethink, compensate*. *Compensate* kiinnosti itseäni aika paljon. Siinä lähdettiin katsomaan, miten asumiskustannuksia voisi kompensoida. Jos meillä tehtäisiin esimerkiksi huoneistoja, joissa on pää- ja sivuasunto tai eriytettävä huone, voisi osan tilasta vuokrata muuttuvien elämäntilanteiden mukaan.

Eikö voitaisi lähteä siitä, että kaikkien perheasuntojen tulisi olla sellaisia, että niistä voi lohkaista tiloja? Jos puhutaan nyt vaikka tämän päivän perheasunnosta, voisi pääasunnon yhteydessä olevaa tilaa käyttää esimerkiksi teini, isovanhemmat tai etätyötä tekevät vanhemmat.

Se on radikaali ajatus. Voisitko antaa asuntopoliittisia ohjeita uudelle hallitukselle? Olisiko se tässä?

– Jos asunnossa on lohkaistavia tiloja, on käytössä kaksi vaihtoehtoa. Ensimmäinen ratkaisu perustuu halli ja huoneet -logiikkaan. Ei se kauhea riesa ole, jos on jaettu eteinen. Toinen vaihtoehto on lisätä asuntoon toinen sisäänkäynti. Tämän voi pukea vielä selemmäksi: perheasuntoihin tarvitaan kaksi sisäänkäyntiä. Tästä saadaan lyhyt lause, joka vaikuttaa talotyyppeihin saman tien. Jokainen suunnittelija tietää, että ei voi tehdä perusporrashuonetta. Rakennuttaja ymmärtää heti, että ollaan uuden edessä. Meidän tulisi tehdä hyvin konkreettisia ehdotuksia.

Lisäksi pidän ongelmana yltiöpäistä yksiöhuumaa. Mitä pelkät yksiöt voivat olla ratkaisu kompleksisiin kysymyksiin? Eihän kohtuuhintaisuus selity sillä, että tehdään kalliita neliöitä. Jos teen 20 neliön asunnon, nousee keskineliökustannus todella korkeaksi. Jatkossa yksiöiden yhdistely isommiksi asunnoiksi on tilallisesti vaikeaa ja ekologisesti hölmöä. Eihän kukaan tarvitse esimerkiksi 40 neliön asuntoon kahta kylpyhuonetta, ja toisaalta toimivan ja kalliilla rakennetun tilan purkaminen on päätöntä.

On tietenkin syytä myös kysyä, minkälaisista yksioista puhutaan. Väitöskirjassani on 210 neliön yksio, mutta ilmeisesti julkisessa keskustelussa tarkoitetaan mini-yksioitä. En kuitenkaan ehdottomasti ole sitä mieltä, että niitä ei tulisi olla. Keittokirjan keskieuropalaiset esimerkit kertovat, että yksio voi olla muuttuja, joka toimii tarpeen mukaan asuntona tai työtilana. Yksiotaloja, joissa on tysiä putkiplaneja, ei tulisi rakentaa.

Raportissanne todetaan myös, että suunnittelupöydän ääressä tehdyt kustannussäästöt eivät kuumentuneilla asuntomarkkinoilla siirry asunnon myyntihintoihin tai vuokriin.

– Pelkästään se ei auta, että me arkkitehdit suunnittelemme tosi tehokkaita ja edullisesti rakennettavia taloja, koska markkinat ottavat sen hinnan, mikä on saatavilla. Koh-tuuhintainen asuminen vaatii väistämättä asuntopoliitiikkaa. Kaupungin toimijat ovat tässä avainasemassa, koska kaupungit omistavat maata, päättävät kaavoituksesta ja luovuttavat maata tietyin ehdoin.

Toki myös yleishyödylliset toimijat voivat vaikuttaa markkinoihin. Jos on paljon yleishyödyllistä asuntotarjontaa, jossa hinnat ovat hieman alle markkinavuokran, alkaa se ohjata markkinoita. Ikävä kyllä ei riitä, että suunnittelija tekee halvimman ratkaisun, jos ei ole olemassa mekanismia, joka takaa, että halpa hinta päättyy asukkaalle.

Olet perehtynyt viime aikoina otsikoihin nousseeseen Wienin malliin, jonka myötä olemme saaneet ihmetellä alle 10 euron neliövuokria. Erilaisessa kulttuurisessa kontekstissa kehitetyt ja hyväksi havaitut toimintamallit eivät sellaisenaan ole kopioitavissa. Miten meillä voitaisiin hyödyntää Wienin esimerkkiä?

– Pidän neljän pilarin mallia kovana asiana. Siinä eivät ole vastakkain pelkästään laatu ja kustannukset, koska mukana on myös ekologia ja sosiaalinen kestävyys. Ei mallia tietenkään sellaisenaan voi omaksua, koska meillä on esimerkiksi huomattavan paljon vähemmän vuokra-asumista. Helsinki voi kuitenkin tehdä aktiivista politiikkaa esimerkiksi määrittämällä, millä ehdoilla maata luovutetaan, myydäänkö vai vuokrataan. Kun kaavoitetaan itselle, on kontrolli hyvä.

Anne Tervo

Ketterän asumisen keittokirja -sovellus löytyy osoitteesta: <https://housingcookbook.com>.

THE 11TH ANNUAL SYMPOSIUM
OF ARCHITECTURAL RESEARCH
TAMPERE, FINLAND 3-4 OCTOBER 2019

ARCHITECTURE AND CITY

AS A HOME

&

TAMPEREEN ARKKITEHTIKOULUN
50-VUOTISJUHLAT
TAMPERE, 4.-5. LOKAKUUTA 2019

SEE PROGRAMME WWW.ATUT.FI
REGISTER WWW.LYYTI.IN/ATUT2019

KATSO OHJELMA JA ILMOITTAUDU
JUHLATILALLISELLE:
WWW.LYYTI.IN/50THANNIVERSARY2019

Kristiina Kuusiluoma, Meri Wiikinkoski ja Diana-Luiza Rimniceanu.

Jussi Ukkonen ja Noora Laak (yllä). Henna Helander (alla).

KUVAT: PETTERI KARI

Vastuu ja etiikka puhuttivat Arkkitehtipäivillä

Arkkitehtipäivillä keskiössä oli itseoikeutetusti ilmasto-kriisi. Teemaksi valittu *Kuri ja järjestys* muotoutui puhujan käsittelyssä pohdinnaksi pikemminkin työn tekemisen tavoista kuin arkkitehtuurin estetiikasta.

Tämänvuotiset Arkkitehtipäivät järjestettiin Lasipalatsissa, Helsingissä. Tapahtuman juontajina toimivat **Noora Laak** ja **Jussi Ukkonen**. Pohjustuksessaan he pohtivat polveilevasti arkkitehtien ilmastovastuuta, erityisesti kaupunkiasumisen suosion nousemista valtavirtaan ja kaupunkiasujan arkkityypin monipuolistamista, urbaanin asumisen houkuttelevuuden lisäämistä.

Esa Ruskeepää leikkeli *Kuri ja järjestys* -teemalla ja käsitteli muun muassa arkkitehtuurin kielen universaaliutta ja historiallista jatkumoa. Hän pohti kiinnostavasti sitä, onko lisääntynyt sääntely rakentamisessa seurausta kollektivistisen maailman kuvan murenemisestä. Rakentamisen osapuolet eivät enää aseta yhteiskunnan etua omansa edelle, jolloin keskinäistä luottamustakaan ei välttämättä muodostu.

Vaikka sääntely pyrkii karsimaan räikeimmät virheet, ei se Ruskeepään mukaan kuitenkaan kannusta toimijoita vastuullisempaan toimintaan. Kehän murtamiseksi sääntelyn purkaminen ei yksinomaan riitä.

Monisäikeisten ongelmien edessä

Keynote-puhujat **Tiina Parkkinen** ja **Joe Morris** täydensivät mielenkiintoisella tavalla toisiaan. He käsittelivät kumpikin nimenomaan arkkitehdin yhteiskunnallista roolia.

Wienissä uransa luonut arkkitehti Tiina Parkkinen kertoi toimistonsa suunnittelemien asuinkehteiden kautta Wienin sosiaalisesta asuntotuotannosta ja sen mahdollistavasta asuntopolitiikasta. Kaupungin asukkaiden maksama 0,5 prosentin asuntovero käytetään kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukemiseen tasaisesti eri puolilla kaupunkia.

Toimiston Berger+Parkkinen Arkkitehtien toteutuneissa asuinkehtalokkeissa korostuu yhteisöllisyys ja asukasryhmien sekoittuminen. Typologisesti mielenkiintoisin Parkkinen esittelemistä kohteista oli Aspern Seestadt -projekti, jossa kerrostaloasuntoihin on pyritty saamaan omakotitalon tuntua

tekemällä porrashuoneista ja käytävistä avoimempia ulkotiloja. Olisiko tässä eräs tapa toteuttaa Laakin ja Ukkosen peräänkuuluttamaa houkuttelevaa kaupunkiasumista?

Rakentamiskulujen ja vuokratason edullisuus Wienissä herätti yleisössä paljon keskustelua. Tarkempaa tietoa kaipaaville suositeltiin perehtymistä RAKLIN selvitykseen *Kustannuserot Suomen ja Itävallan asuinkehtalokkeissa*.

Lontoossa Morris+Company-toimistoa pitävä Joe Morris puhui kiivaasti omasta epätoivostaan maailman monisäikeisten ongelmien edessä. Hänen intohimoisessa luennossaan nioutuivat toisiinsa ilmastokriisi, luonnon monimuotoisuuden tuhoutuminen, kapitalismi ja kertakäyttörakentaminen.

Morrisin mukaan tulevaisuuden suuntaa osoittaa alanko-maalaisen **Thomas Raun** edistämä kiertotalousajattelu, jossa rakennukset toimivat materiaalivarastoina tai säilytyspaikkoina. Ajatustavassa on paljon samaa kuin perinteisessä suomalaisessa hirsirakentamisessa: tuvasta voidaan purkaa hirsiiä käytettäväksi seuraavan sukupolven tarvitsemaan taloon. Sehän näissä kestävän kehityksen asioissa onkin kiehtovaa: ajatukset eivät yleensä ole uusia.

Kysymyksenä on kuitenkin se, kuinka kapitalismin palveluksessa toimivat arkkitehdit voivat edistää työssään tällaisia ”negatiivisen kasvun” (engl. *degrowth*) periaatteita. Mitään varsinaisia ratkaisuja Morrisin mukaan ei valitettavasti ollut vielä keksinyt, vegaaniksi ryhtymisen lisäksi. Laivalla vasta värvätään perämiehiä, vaikka täyskäännöksen pitäisi olla jo meneillään.

Laiva kääntyy hitaasti

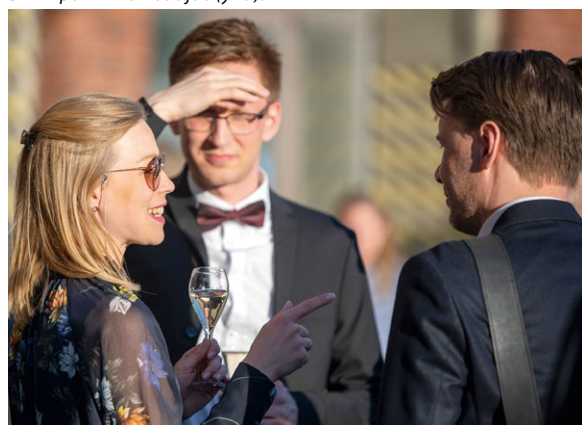
Päivillä palkittiin taas vuoden ansiokkain arkkitehtuurin alan diplomityö. Ehdokkaat vuoden 2019 Wuorio-palkinnon saa-

RAKENNUKSET MUUTTAVAT MAAILMAA,
MUTTA KÄSITTEET SITÄ VASTA
MUUTTAVATKIN. SIKSI ON TÄRKEÄÄ
PUHUA ARKKITEHTUURISTA.
– NOORA LAAK

SAFA-palkinnon saajat (yllä).

KUVAT: PETTERI KARI

jiksi esitteli tuomarina toiminut **Juha Ilonen**. Alustuksessaan hän haikaili ekologisemman rakentamisen taistelukirjoitusten perään sekä harmitteli ”laivan hidasta kääntymistä” kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisen suhteen. Ehdokkaiden joukossa ei Ilosen mielestä tällaista suoranaista ekologisuuks-manifestia ollut.

Oulun yliopiston ehdokas, **Kristiina Kuusiluoma**, oli kuitenkin hyvinkin aiheen ytimessä. Diplomityössään *Maasta arkkitehtuuria – Päivölän koerakentamishanke massiivisavesta* Kuusiluoma oli tutkinut massiivisaven mahdollisuuksia nyky-arkkitehtuurissa ja toteuttanut laajennuksen olemassa olevaan rakennukseen käyttäen löytämiään tekniikoita. Konservatiivinen ja aina toteutettuja esimerkkejä kaipaava rakennus-ala tarvitsee laivan kääntämiseksi nimenomaan tällaisia kokeellisia avauksia.

Tampereen teknillisen yliopiston ehdokkaan, **Diana-Luiza Rimniceanu**, työ *A moment of presence – Narratives of real and imagined* herätti puolestaan kuulijakunnassa ihastusta historiallisen italialaiskaupungin paikan hengen vangitsevalla esitystavallaan.

Wuorio-palkinto myönnettiin Aalto-yliopiston **Meri Wiikin-koskelle** työstä *Valoateljee – Galleriarakennus Albert Edelfeltin ateljeemuseolle*. Runollisessa ja oivaltavassa työssä kuvastuu Ilosen mukaan ”useita arkkitehdintyön keskeisiä ominaisuuksia: tehtävän ja paikan ymmärtäminen, innostunut ja luova lähestymistapa sekä yksityiskohtiin ulottuva kokonaisnäkemys”.

Päivän päätteeksi eri alojen asiantuntijoista koottu paneeli keskusteli päivän aikana esiin nousseista teemoista ja arkkitehdin roolista muutoksessa. Kiinnostavinta antia oli taiteilija **Jaakko Pallasvuon** kapitalismikritiikki: hänen mukaansa ainoa tapa vähentää päästöjä riittävän merkittävästi on jatkuvaan kasvuun perustuvan kapitalistisen järjestelmän tuho. Tämän rinnalla muut ehdotetut toimenpiteet vaikuttivat optimistisilta ja hyväntahtoisilta, mutta todellisilta vaikutuksiltaan vähäiseksi jäävältä puuhastelulta.

Yksittäisen arkkitehdin vaikutusmahdollisuuksia pidettiin yleisössä kaiken kaikkiaan melko pieninä, mutta SAFAn toivottiin ottavan ilmastoihmissä ja kestävään kehitykseen kantaa nykyistä voimakkaammin. Toivottavasti lupaavasti virinnyt keskustelu ammattikuntamme toimintamahdollisuuksista nykyisessä maailmantilanteessa jatkuu vilkkaana niin kahvi- kuin neuvottelupöydissäkin.

Charlotte Nyholm

Joe Morrisin ja Tiina Parkkisen haastattelut löytyvät au:n edellisistä numeroista 4/2019 ja 5/2019, samoin kuin Wuorio- ja SAFA-palkinnot.

Arkkitehtipäivien etkot merellä

Sininen vesibussi nytkähti liikkeelle Kauppatorilta, ja HESA-SAFAn puheenjohtaja, arkkitehti **Sini Koskinen** toivotti kaikki lämpimästi tervetulleiksi Arkkitehtipäivien etkojen risteilylle Helsingin saaristoon.

Alkuun ohitettiin keväänvihreä Tähtitorninmäki ja Harakan kalliit, joiden edustalla liikkui pienveneilijöitä. Café Ursulan ja Birgitan terassit olivat täynnä väkeä. Hernesaaren kohdalla laiva käänsi kurssin kohti etelää ja Harmajan saarta, jonka 15 metriä korkea valomajakka erottui jo kaukaa.

Matkareitti kävi Suomenlinnan rantojen ohi ja Kustaanmiekkan kapeikon kautta keväällä 2016 yleisölle avattuun Vallisaareen. Siellä arkkitehtien alus kiinnittyi laituriin ja osa matkaajista jalkautui maalle. Lyhyehkön kävelyn jälkeen Aleksanterinpatterin ylätasanteelta aukesi näköala avomerelle ja Suomenlinnaan sekä sen takana siintävään Helsingin keskusta.

Vallisaaresta risteilyn reitti kääntyi kohti pohjoista. Laiva ohitti Saunasaaren kylpijöineen ja kulki läheltä Koirasaarta, jonka rannassa on veden päälle pilareille rakennettu energiyhtiö St1:n kulmikas saunarakennus. Kaitalahden korkealla kalliolla oli ryhmä retkeilijöitä. Kruunuvuoren niemen takana maisemaa hallitsi Pyysaaren keltainen ravintolarakennus.

Yläkannella järjestettiin kirja-arpajaiset. Voittaja löytyi samalla, kun laiva kaarsi Herttoniemen editse. Aurin-gon laskeissa vesibussi suuntasi vielä Pohjoissatamaan, ja Katajanokan Merikasarmin laiturissa nähtiin läheltä kausityönsä päättäneet jäänmurtaajat.

Risteilykierros päättyi Kauppatorin lähtölaituriin. Kolmen tunnin tutustumiskierros Helsingin saaristoon oli valaiseva – mielikuva Helsingin merellisyydestä vahvistui. Helsingin saaristolla ja sen merialueella on selkeä merkitys pääkaupunkiseudun luonnon moninaisuudelle. Saar-ten biodiversiteetti suojeltuine tervaleppäkorpiineen ja uhanalaisine lajeineen on poikkeuksellisen runsas.

Pyry Luminen
arkkitehti SAFA, DI, valokuvaaja

Ikimuistoinen Viipuri

Arkkitehtipäivien päätteeksi HESA-SAFA järjesti ekskursion Viipuriin. Tärkeimmäksi käyntikohteeksi oli valittu Alvar Aallon palkitusti restauroitu, Torkkelinpuistossa sijaitseva Viipurin kirjasto.

Kirjaston pääsisäänkäynnillä huomio kiinnittyy ovi- ja ikkunaseinämän taidokkaisiin yksityiskohtiin. Sirot metalliset kehykset ja ovenkahvan ruuvikiinnitykset pysäyttävät. Aulassa lasiseinäinen porrashuone viherkasveineen päästää sisään epäsuoraa luonnonvaloa. Tila hämärtyy kohti keskiosaa, jossa sijaitsevat vastakkain vaatesäilytys ja wc-tilat. Aulan perällä on luentosalin valoisa oviaukko. Luentosalissa tuoksuu aaltoilevan katon ja seinien puu. Tilan perällä katseen kiintopisteenä on valkoinen flyygeli jakkaroineen. Yleisölle on aseteltu riveihin Aallon suunnittelemia tuoleja.

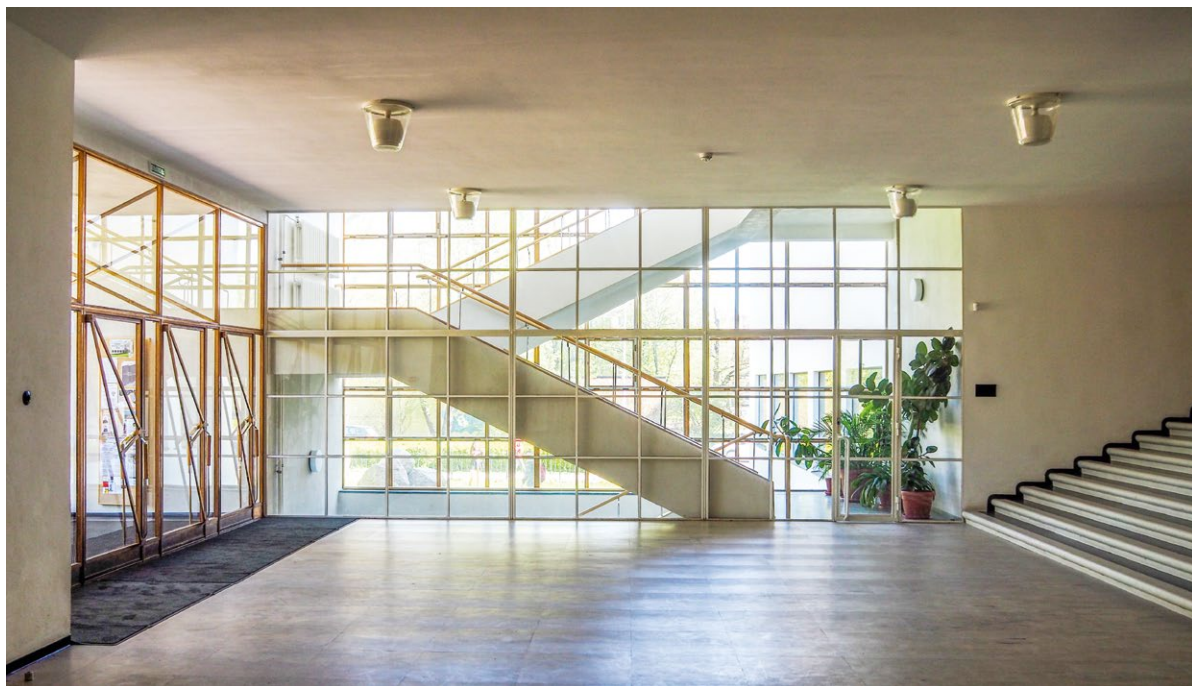
Pääaulan leveät portaat johtavat ylätasanteelle. Siellä kuljetaan pienestä oviaukosta lukusaliin, jonka katon pyöreät ikkunat antavat tilaan tasaisen valon. Lukusalia ylempänä sijaitsevaan lainaussaliin johtaa kevyesti kaartava metallikaiteinen

porras. Saleja jakava verho on vedetty molemmin puolin sivuun. Lainaussalin sisäkatto kohoaa lukusalin kattoa korkeammalle. Lainaustiskin edustalta alkavat kaiteet, jotka sukeltavat kirjamonttuun. Veistoksellisesti muotoiltu, jyrkävä käsijohde jakaa tilaa hienostuneesti.

Lastenkirjasto on valoisa. Suurehkot ikkunat on katettu turkooseilla markiiseilla suoran auringonpaisteen hillitsemiseksi. Lattia on kahdessa tasossa. Alempana on lukutila ja ylätasolla lainaustila sekä lastenkirjaston oma sisäänkäynti, jossa on sama detaljiikka kuin pääsisäänkäynnin ovi- ja ikkunaiheissa. Metallikoristeet ja kehykset ovat valkoisia. Sama valkoisuus jatkuu seinissä, kattopinnoissa ja pallomaisissa lasisissa kattovalaisimissa.

”

AALLON KIRJASTON OSALTA ON TEHTY UPEA RESTAUROINTITYÖ. EHKÄ VIIPURIA EI OLE KOKONAAN MENETETTY.

KUVAT: PYRY LUMINEN

Raunioitunut laulujen kaupunki

Kirjastovierailun jälkeen kaupunkikävelyllä nähdään useita rapistuneita rakennuksia, kaiteettomia parvekkeita ja romahtaneita vesikattoja. Säilyneemmän katunäkymän toivossa matka jatkuu kohti vanhaa Vesiportinkatua, jota on kutsuttu Suomen kauneimmaksi kaduksi. Kadun päätenäkymänä kohoava keskiaikaisen tuomiokirkon valkea torni on ainoa muistuma monia taiteilijoita innoittaneesta katutilasta.

Kierros jatkuu vanhaa Linnankatua alas kohti Viipurin linnaa ja salmen ylitse johtavaa siltaa, jonka edustalla on pieni tori ja sen keskellä Torkkeli Knuutinpojan patsas. Kävely etenee pitkin eteläistä rantakatua, jonka erottaa merestä Eteläsatama hiilikasoineen ja keltaisine nostureineen. Tien päässä kukkulalla kohoaa Viipurin taidemuseo. Sen voi kiertää meren

puolelta ympäri pitkin puistokäytävää, joka on reunustettu ihmishahmoja esittävien valkoisin patsain. Taidemuseolta siirrytään Kauppatorille, jonka eteläpäädyssä sijaitsee illallispaikka, 1550-luvulla rakennettu Pyöreä Torni.

Iltajunassa päivän tapahtumat ja koettu arkkitehtuuri puhuttivat. Matka oli ikimuistoinen, myös syntyneiden uusien ystävyysuhteiden ansiosta. Viipurissa on jäljellä kauneutta, vaikka liian paljon entisestä laulujen kaupungista onkin raunioitunut. Aallon kirjaston osalta on tehty upea restaurointityö. Ehkä Viipuria ei ole kokonaan menetetty.

Pyry Luminen

arkkitehti SAFA, DI, valokuvaaja

Alvar ja Aino Aallon kotitalo ja puutarha.

Matkalla Helsingin rautatieaseman suljettuihin tiloihin.

”

ENSIMMÄISTÄ KERTAA TAPAHTUMAN HISTORIASSA
TAPAHTUMALLE OLI VALITTU TEEMA-ARKKITEHTI,
AKATEEMIKKO JUHA LEIVISKÄ.

Vallilan kirjasto.

MATIAS MUROLE

Ruoholahden viinatunneli.

Villa Oivalan sauna.

Helsinki kutsui kylään

Toukokuussa Open House Helsinki tarjoi kaupunkikulttuuria ja avasi kaupunkilaisille ovet sinne, minne ei tavallisesti pääse.

Helsinki on sijoittunut kansainvälisissä tutkimuksissa kärkisijoille parhaiden asuinympäristöjen vertailussa. Tästä voimme kiittää päättäjien lisäksi kaupunkilaisia: helsinkiläiset ovat kiinnostuneita rakennetusta ympäristöstään sekä kaupunkikulttuurista.

Open House Helsinki järjestettiin tänä vuonna 12. kerran. Tapahtuman tarkoitus on lisätä vuorovaikutusta, tuoda suunnittelijat ja asukkaat lähemmäs toisiaan sekä avata keskustelua rakennetusta ympäristöstä. Ensimmäistä kertaa tapahtuman historiassa tapahtumalle oli valittu teema-arkkitehti, akateemikko **Juha Leiviskä**. Hän esitteli viikonlopun aikana useita omia suunnittelukohteitaan.

Tänä vuonna kohteet jakautuivat selkeästi muutamaan eri kategoriaan. Kaupunkilaisille tarjottiin pääsy erilaisiin infralan kohteisiin, kuten Helenin kaukojäähdytystunneliin Esplanadin alle. Toisena tunnelikohteena oli Ruoholahden ”viinatunneli”, joka aikanaan kuljetti viinaa Altian tehtailta massiiviseen 80 miljoonan pullon varastoon. Helsinki on siitä poikkeuksellinen kaupunki, että myös maanalaisia rakennushankkeita on edistetty suunnitelmallisesti.

Tapahtumassa saatiin erityisen hieno katsaus yksityiskoteihin, kun päästiin ihastelemaan esimerkiksi Juha Leiviskän suunnittelema asuntokohteita Pasilan Auroranlinnassa, Valli-

lan Runopuistossa sekä Kalasataman Kipparintalossa. Yksityiset kohteet saivat monet kaupunkilaiset liikkeelle ja keräsivät ihastelua.

Ulkomaalaiset toimittajat ihailivat saaristoa

Kansainvälisyyttä ja kansainvälistymistä edusti tapahtumassa vierailut Visit Finlandin Suomeen kutsuma mediaryhmä. Ryhmä koostui eurooppalaisia sanomalehtiä edustavasta kahdeksasta toimittajasta. He olivat tulleet muun muassa Saksasta, Espanjasta, Italiasta, Belgiasta ja Alankomaista.

Toimittajat vierailivat Villa Oivalassa ja vaikuttivat erityisen kiinnostuneilta Suomesta, suomalaisuudesta ja Helsingin saaristosta. Myös suomalainen kesä mökkikulttuuri herätti kiinnostusta. Kansainvälisyys on Open Housessa merkittävä teema, sillä tapahtuman juuret ovat Lontoossa vuonna 1992.

Kansainvälisen yhteistyön lisäksi Open House haluaa edistää yhteistyötä kotimaisten toimijoiden välillä ja tuoda eri tahot yhteen. Kuluvana vuonna yhteistyötä tehtiin Arkkitehtitoimistojen liiton, SAFAn, Archinfon, Koneen säätiön sekä Helsingin kaupungin kanssa. Yhteistyökumppanit mahdollistivat tänäkin vuonna tapahtuman järjestämisen.

Open Housella on paikkansa kaupungin tapahtumakartalla. Kaupunki kiinnostaa kaupunkilaisia vuodesta toiseen, ja aina uudet kaupunkilaiset kiinnostuvat kotipaikastaan. Jatkuvuuden kannalta tärkeää työtä tekee myös Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki, jonka järjestämä työpaja keräsi viikonlopun aikana huiimat 1 500 kävijää.

Matias Murole

Vaihtoehtona painovoimainen ilmanvaihto

Painovoimaisesta ilmanvaihdosta, sen eduista ja haitoista on keskusteltu paljon: aihe kiinnostaa ja herättää tunteita. Tupa oli täynnä toukokuussakin, kun SAFA ja ympäristöministeriö järjestivät aiheesta seminaarin.

Arkkitehti **Juulia Mikkola** arkkitehtitoimisto Livadysta on työskennellyt pitkään painovoimaisen ilmanvaihdon parissa niin korjaus- kuin uudisrakentamiskohteissa. Hän esitteli puheenvuorossaan painovoimaisen ilmanvaihdon kehitystä Suomessa.

Ilmanvaihto oli osaksi tahatonta 1800-luvun puoliväliin saakka – ja monessa tapauksessa sen jälkeenkin. Tahaton ilmanvaihto tapahtui rakennusvaipan läpi, ikkunoiden ja ovien

käyntiväleistä sekä epätiiveyskohdista. Välillä toki availtiin räpänöitä tai lakeistorvia, jotta pahin katku hälvenisi. Kun ikkunoita ruvettiin saranoimaan, niitä alettiin myös käyttää ilmanvaihtolaitteina.

Hormilliset tulisijat syrjäyttivät savu-uunit asuntojen lämmönlähteinä ja toimivat samalla ilmanvaihtolaitteina: tulisijahan imee tehokkaasti ilmaa palamisen aikana, ja sen kautta voidaan tuulettaa myös silloin, kun siinä ei ole tulta. 1800-luvun lopussa kakluunit varustettiin säännöstään poistoilmaventtiileillä. Hissukseen 1880-luvun uusrenessanssitaloissa alettiin tehdä julkisivuihin tuloilmaventtiilejä, joista korvausilma pääsi sisätiloihin.

Painovoimaisen ilmanvaihdon kultakautena 1880-luvulta 1920-luvulle kussakin asuinhuoneessa oli tuloilmaventtiili ja poistohormi. Varsinkin jugendtalossa ilmanvaihto otettiin

TAALI LINDFORS

usein osaksi rakennuksen arkkitehtuuria: piiput saattoivat olla prameat ja koristeelliset tuloilmaventtiilit osa julkisivusommitelmaa.

Funktionalismin myötä hormoneissa alettiin säästää. Ilmanvaihto tapahtui läpivirtausperiaatteella puhtaammasta likaisempaan tilaan, jolloin poisto tapahtui lähinnä keittiöiden, wc-tilojen ja kylpyhuoneiden kautta. Aikakauden innovaatio olivat rakoventtiilit, joiden kautta tuloilma otettiin huoneeseen ikkunoiden alta, lämpöpatterin taitse – tarkoitus oli, että tuloilma lämpenisi, mutta välillä ratkaisu myös lisäsi vetoa.

Viimeisessä painovoimaisen ilmanvaihdon vaiheessa 1960-luvulla poisto tapahtui edelleen keittiöistä ja märkätiloista, mutta tuloilmaventtiilit jätettiin tyystin pois. Ilmaa tuli ehkä postiluukuista ja ikkunoiden rakosista. Tällaiset puutteelliset järjestelmät olivat omiaan pilaamaan painovoimaisen ilmanvaihdon maineen.

Tieto tulee tarpeeseen

Painovoimaisen ilmanvaihdon hienous ja heikkous on siinä, että järjestelmän toiminta perustuu luonnonvoimiin ja käyttäjien aktiivisuuteen: venttiilejä avataan ja välillä tuuletetaan, jos ilma tuntuu paksulta. Jos taas tuntuu vetoisalta, ilmanvaihto säädetään pienemmälle. Näin painovoimainen järjestelmä ohjaa tarpeenmukaiseen ilmanvaihtoon, joka säästää energiaa.

Korjausrakentamisessa on tarvelty paljon painovoimaisen ilmanvaihdon kohteita. Tuloilmaventtiilit on saatettu esimerkiksi tapetoida umpeen ja tulisijat poistaa ilman, että hormit olisi jätetty käyttöön ja varustettu poistoilmaventtiileillä. Koneellisen ilmanvaihdon lisääminen painovoimaiseksi suunniteltuun rakennukseen on usein aiheuttanut tilanteita, joissa korvausilma tulee hallitsemattomasti rakenteiden läpi imaisen samalla seinärakenteiden köhnät hengitysilmaan. Painovoimaisen ilmanvaihdon käytön jokamiestaidot on hukattu.

Onneksi Museovirasto on laatimassa korjauskorttia ”Painovoimaisen ilmanvaihdon käyttö ja hoito”, jossa on mukana myös asukkailla jaettava ilmanvaihdon käyttöohje. Suomessa on Museoviraston yliarkkitehti **Pekka Lehtisen** mukaan satoja tuhansia asuntoja, joissa on painovoimainen ilmanvaihto. Tieto tulee tarpeeseen.

Helpotuksia laskelmiin

Entä painovoimainen ilmanvaihto uudisrakentamisessa? Arkkitehtien keskuudessa on liikkunut erilaisia huhuja siitä, ettei painovoimaista ilmanvaihtoa voi toteuttaa. Ympäristöministeriön rakennusneuvos **Pekka Kalliomäen** mukaan painovoimainen ilmanvaihto ei ole ollut kielletty missään vaiheessa. Tuoreimmassa rakennusmääräysten uudistuksessa on pyritty joustavoittamaan sen toteuttamista: painovoimainen ilman-

PAINOVOIMAISEN ILMANVAIHTO-
JÄRJESTELMÄN TOIMINTA PERUSTUU
PÄÄASIASSA ULKO- JA SISÄTILAN
LÄMPÖTILAERON SEKÄ TUULEN
AIHEUTTAMAAN PAINE-EROON.
– PAINOVOIMAINEN ILMANVAIHTO
-OPAS

vaihto on saanut helpotuksen lämpöhäviöiden taseauslaskelmassa. E-lukuvaatimus on edelleen voimassa, mutta painovoimaisessakin talossa määräysten edellyttämä taso on saavutettavissa uusiutuvia energiamuotoja hyödyntäen.

Arkkitehti, professori **Kimmo Lylykangas** esitteli ympäristöministeriön ja Suomen Kulttuurirahaston tuoretta painovoimaisen ilmanvaihdon opasta. Tuulen vaikutuksen osoittamiseen ei ole riittävän yksinkertaista mitoitusmenetelmää, ja tilanne, jossa ulko- ja sisälämpötila ovat lähellä toisiaan, osoittautui pullonkaulaksi järjestelmän toimivuuden laskennallisen osoittamisen kannalta. Laskennallisesti ilma ei vaihdu riittävästi kaikissa tilanteissa ilman automaattisesti käynnistyvän poistoilmapuhaltimen tai muun avustavan järjestelmän apua. Imuri käynnistyy esimerkiksi silloin, kun ilman hiilidioksidipitoisuus kasvaa liian suureksi.

Juulia Mikkola huomautti, että ei ole määrystä, joka kieltäisi käyttämästä avattavaa ikkunaa ilmanvaihtojärjestelmän osana. Rakennustiedon arkkitehti **Seppo Niiranen** taas totesi, että painovoimaisen ilmanvaihdon luovallisuus on edelleen melko tulkinnanvaraista ja riippuu paikallisen rakennusvalvonnan myötämielisyydestä. Kalliomäki puolestaan korosti, että tarvitaan paitsi perinteen tutkimista myös uusia innovaatioita.

Mikkola pitää oman kokemuksensa mukaan parhaana vaihtoehtona painovoimaisen ilmanvaihdon ratkaisua, jossa on tuloilmaventtiili ja oma poistohormi jokaisessa huonetilassa. Näillä mennään.

Pekka Hänninen

Aiheesta lisää:

*Painovoimainen ilmanvaihto -opas (2018)
ladattavissa ympäristöministeriön sivuilta.*

*Tilaisuuden puheenvuorot:
videonet.fi/web/safa/20190520.*

Toimiva arki on kaupunkien menestystekijä

Tieteiden talo Helsingin Kruununhaassa kuhisi jälleen iloisesti tutkijoista Kaupunkitutkimuspäivillä. Tämän vuoden teemana oli *Arjen kaupunki*.

Tieteiden talon suuri sali ei enää ole parina viime vuonna vetänyt kaikkia osallistujia, vaan keynote-luennot on striimattu apusaleihin. Ohjelma sisälsi tällä kertaa kaksi painavaa ulkomaista luentoa.

Professori **Olivier Ratouis** Nanterren yliopistosta kysyi, miten lähimenneisyytemme näki tulevaisuuden, mitä pyrki- myksiä sisältyi silloin tulevaisuusnäkyihin. Hän käsitteli esimerkiksi kotien rationalisointipyrkimyksiä ajansäästöineen ja toimintojen mittauksineen – ja huvitti yleisöä *Tati*-filmin parodioilla.

Paneelissa keskusteltiin kaupunkikestävydestä.

IHMISTEN KÄYTTÄYTYMISEN
"UUSI NORMAALI" MUOTOUTUU
KAUPUNKIELÄMÄSSÄ JATKUVASTI
UUSIKSI.

Toinen ulkomainen vieras oli emeritusprofessori **Paul Cheshire** London School of Economicsista. Hänen teesinsä oli, että *planning* brittiläisessä merkityksessä on taloudellista toimintaa, johon kuuluu esimerkiksi kilpailu maasta. Hän osoitti, että tila maksaa enemmän suurissa kuin pienissä kaupungeissa. Hänen tilastojensa valossa Helsingissä asumisen hinnat ovat kuitenkin suuremmat kuin kaupungin koko edellyttäisi.

Cheshire esitti toivomuksen, että kaupunkisuunnittelu voisi tukeutua luotettavaan maan ja asuntojen hintojen seurantaan ("planning informed by prices") markkinoiden toimivuuden turvaamiseksi. Hän kiinnitti kuulijoiden huomion myös siihen, että suunnitteluun sisältyy monesti ei-aiottuja vaikutuksia. Esimerkiksi Britanniassa kaupungeja ympäröivät *green belt*-alueet ovat työntäneet pendelöijät yhä kauemmaksi keskustoista.

Hyvää arkea yhteistyöllä

Paneelissa keskustelivat sosiaalipolitiikan professori **Liisa Häikiö** Tampereen yliopistosta, suunnittelupäällikkö, arkkitehti **Johanna Palomäki** Espoon kaupungilta ja kaupunkitaloustieteen apulaisprofessori **Tuukka Saarimaa** Aalto-yliopistosta. Keskustelua veti FM **Samuli Laita** Sitrasta.

Paneelissa tultiin tulokseen, että kohti hyvää arkea päästään yhteistyön avulla. Samalla todettiin, että tutkijoiden rooliin kuuluu kertoa myös ikävistä asioista. Ihmisten käyttäytymisen "uusi normaali" muotoutuu kaupunkielämässä jatkuvasti uusiksi. Esimerkiksi pyöräilevältä kaupunkilaiselta ei enää kysytä, pyöräileekö hän siksi, että on humalassa.

Päivillä keskusteltiin niin arkkitehtuuripoliittisista ohjelmista kuin Turun ja Helsingin kaupunkitutkimusohjelmista. Toimijaverkostot ovat tärkeitä hyvien käytäntöjen käyttöön ottamisessa, juurruttamisessa. Kaupunkeja tuotetaan paitsi suunnittelemalla myös monien julkisten hankintojen avulla. Siksi on hyvä miettiä saavutettavia tuloksia siltäkin kannalta, että hankinnoilla hankitaan myös vaikutuksia. Suomalaiseen tutkimuskenttään kestävä kaupunki ja kaupunkiseudun teema on tuonut entistä mittavampia, jopa kuusi vuotta kes-

täviä EU-rahoitteisia tutkimus- ja kehittämishankkeita, esimerkiksi hiilineutraaliudesta.

Professori **Marketta Kyttä** Aalto-yliopistosta kiteytti esityksessään viime vuosina suosituksi tulleen osallistuvan paikkatiedon hyötyjä ja haittoja yhdyskuntasuunnittelussa. Tämä menetelmä on mahdollistanut kansainvälisten vertailujen tekemisen kaupungeista. Hän toi esille myös paikkatiedon hyvän vaikuttavuuden Helsingin kaupungin yleiskaavaprosessissa. Toisaalta on opittu näkemään menetelmän rajoitukset saatavan tiedon suhteen.

Tutkijat töihin yrityksiin

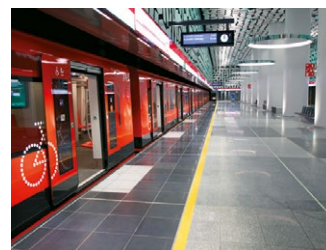
Kiinnostavan ikkunan väitteleiden tutkijoiden mahdollisuuksiin avasi päivillä esitelty PoDoCo-ohjelma (*Post Docs in Companies*). Hanke edistää väitteleiden tutkijoiden sijoittumista yksityisiin yrityksiin. Sen takana on 14 säätiötä, joista voi hakemalla saada alkurahoitusta työskentelyyn yrityksessä ja sen jälkeen työllistyä yrityksessä, jos puitteet ovat kohdillaan. Yri-

tys taas voi saada uusia kehitysimpulsseja. Tähän mennessä jo sata postdoc-tutkijaa on saanut rahoitusta. Case-esimerkki käsitteli kaupunkitutkijan sijoittumista arkkitehtitoimistoon.

Päivillä jaetaan vuosittain kaupunkikirjoituspalkinto. Tänä vuonna sen saivat tutkijatohtori **Lina Van Aerschot** ja tohtori-koulutettava **Jarkko Salminen** kirjoituksestaan ”Hyvä, paha lähiö – nuoret ja asuinalueella syntyvä sosiaalinen pääoma” (*Sosiologia*-lehti 3/2018). Se käsitteli Tampereen Tesoma-lähiötä. Nuorilla on tarve tulla nähdäks ja kuulluksi, mutta heillä on käytössään myös omat voimavarat sosiaalisen pääoman tuottamiseen. Arviointiraadin puheenjohtajana toimi **Niko-Matti Ronikonmäki** YSS ry:n johtokunnasta.

Päivistä vastasi Yhdyskuntasuunnittelun seura YSS ry, joka juhlii tänä vuonna 60. toimintavuottaan. Mukana olivat Suomen kaupunkitutkimuksen seura ja uusi yhteistyökumppani, Rakennetun ympäristön tutkimuksen seura, joka on ensi vuonna päivien vetovastuussa.

Hilkka Lehtonen
YSS ry

Tarjoamme satoja erilaisia, arkkitehtonisia pintavaihtoehtoja ja erikoisratkaisuja – sisälle ja ulos. Autamme löytämään ideaasi vastaavan pinnan.

Ota yhteyttä: **SURF ARKKITEHTIPALVELU / Oy Puucomp Ab**
Julkisivut ja terassit: Kari Hallman 0400 372 145
Sisäverhoukset: Jari Rajamäki 0400 866 887
Tutustu referensseihin: www.surfaces.fi

SAFA kiittää arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta ja koulutukseen panostamisesta

ILOITSEMME HALLITUSOHJELMASSA
ERITYISESTI SUOMEN UUDESTA
ARKKITEHTUURIPOLIITTISESTA
OHJELMASTA SEKÄ VAHVASTA
PANOSTUKSESTA TUTKIMUKSEEN,
KOULUTUKSEEN JA KIERTOTALOUTEEN.
– HENNA HELANDER

Antti Rinteen johdolla käytyjen neuvottelujen tuloksena on syntynyt hallitusohjelma, jossa näkyy useilla tavoilla arkkitehtuuri ja rakentaminen. Myös osa Suomen Arkkitehtiliiton hallitusohjelmataavoitteista on noteerattu hallitusohjelmassa.

Suomen Arkkitehtiliiton hallitusohjelmataavoitteista uusi arkkitehtuuri- ja designmuseum sekä arkkitehtuuripoliittisen ohjelman jalkautus hievahtivat askeleen eteenpäin. Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen on kirjattu hallitusohjelmaan, ja uusi arkkitehtuuri- ja designmuseum on mukana jatkoselvittävissä hankkeissa. Uuden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman teemoja ovat muun muassa ilmastonmuutoksen torjunta, kaupungistuminen, väestön ikääntyminen, kiertotalous ja digitalisaatio.

Yliopistotason arkkitehtien sekä diplomi-insinöörin puute näkyy niin suunnittelussa, viranomaisohjauksessa kuin rakentamisessa. Tämän vuoksi yksi SAFAn hallitusohjelmataavoitteista oli lisätä arkkitehtien ja rakentamisen diplomi-insinöörin yliopistokoulutusta. Uuteen hallitusohjelmaan onkin kirjattu korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen siten, että aloituspaikkojen määrät vastaavat yhteiskunnan tarpeita ja perustuvat ennusteisiin alan työllisyydestä. Lisäksi yliopistojen määrärahoja korotetaan 40 miljoonalla eurolla vuodessa ja yliopistoindeksi palautetaan.

Kaavamonopoli säilyy kunnilla

Hallitusohjelmassa linjataan maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta, joka viedään loppuun parlamentaarisessa valmistelussa. Keskeisimpiä tavoitteita uudistuksessa ovat hiilineutraali yhteiskunta, rakentamisen laadun parantaminen, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ja digitalisaation edistäminen.

Kaavamonopoli ja kaavahierarkia säilyvät hallitusohjelman mukaan kunnilla. Lisäksi kaavaprosessin sujuvuutta edistetään ja kuntien maapolitiikkaa vahvistetaan. Ilmastonmuutoksen torjunta otetaan huomioon kaavoituksessa, rakentamisessa ja rakennuskannan ylläpidossa.

Positiivista on myös se, että rakentamisen laadun parantaminen on nostettu esille. Tavoitteena on hallituskauden aikana kaksinkertaistaa puun käyttö rakentamisessa sekä kehittää rakentamisen valvontaa ja selkeyttää vastuita.

– Arkkitehtuuri on positiivinen ja ratkaisukeskeinen tapa vastata suuriin kestävyys haasteisiin. Siksi iloitsemme hallitusohjelmassa erityisesti Suomen uudesta arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta sekä vahvasta panostuksesta tutkimukseen, koulutukseen ja kiertotalouteen, SAFAn puheenjohtaja **Henna Helander** toteaa.

– Hallitusohjelmassa mainittu uudenlainen arkkitehtuuri- ja designmuseum antaa juurevuutta nuorelle urbaanille Suomelle. Tätä tarvitaan. Arkkitehtuurilla voimme jatkossakin rakentaa kaikkien suomalaisten hyvinvointia, Helander lisää.

3A SuomiAreenalla 18.7.2019 klo 10

Buustaa oppimista arkkitehtuurilla!

Arkkitehtuuri on taas esillä yhteiskunnallisen vaikuttamisen heinäkuisessa polttopisteessä! SuomiAreenan teemana on tänä vuonna oppiminen ja innovaatiot, ja Suomen Arkkitehtiliitto SAFA, Arkkitehtitoimistojen liitto ATL ja Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo täyttävät Puuvillan kauppakeskuksen lavan esimerkeillä siitä, millä tavoin arkkitehtuuri voi laajentaa oppimista.

Case-esittelyissä tutustutaan kolmeen erilaiseen näkökulmaan: **Jätkäsaaren peruskoulun** suunnitteluun ja uuden opetussuunnitelman tavoitteiden tukemiseen tilaratkaisuilla, **Uudenkaupungin sivistys- ja hyvinvointikeskuksen** konseptointiin toiminnallisuus edellä ja koululaisia kuunnellen ja **Metropolian uuteen Myllypuron kampukseen** koko kaupunginosaan svengiä tuovana hankkeena.

Puhujat

Arto Ollila, arkkitehti, AOR Arkkitehdit

Marko Kivistö, projektipäällikkö, Uudenkaupungin kaupunki

Riitta Konkola, rehtori, Metropolia

Komentaattori

Rosa Meriläinen, pääsihteeri, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry

Juontaja

Nina Rahkola, toimittaja, MTV Uutiset

Torstaina 18.7. polkaistaan käyntiin myös PoriJazz-viikonloppu, katso ohjelma osoitteesta porijazz.fi.

Tervetuloa!

SAFA ATL ARCHINFO

SUOMI KASVAA NYT YLÖSPÄIN.

Suomessa on valmistunut ja rakenteilla merkittävä määrä korkean rakentamisen kohteita. Tule kuulemaan kotimaisten ja kansainvälisten huippuosaajien puheenvuoroja aiheesta.

KORKEA RAKENTAMINEN 2019

CLARION HOTEL HELSINKI , HELSINKI 3.10.2019

KEYNOTE PUHUJANA

Director Stuart Smith, Arup

Stuart Smith is Team Leader for Arup structural engineering in Berlin. Since joining Arup in 1995 and working from London and Berlin, he has been engaged in the design of some of the world's most exciting as well as challenging building projects including CCTV in Beijing and was the engineering team leader for the M+ competition entry with Herzog & de Meuron.

KOULUTUKSEN HINTA

SAFAn ja RILin jäsenille 480 euroa + alv 24 %,
muille 550 euroa + alv 24 %.

LISÄTIETOJA

Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

ril.fi/korkea2019 ja safa.fi

Arkkitehtuurilla ratkaiseva rooli rakentamisen kiertotaloudessa

KAIKKEA EI TARVITSE KORVATA
UUDELLA, VAAN VANHA VOI KORJATA
JA VANHOILLE RAKENNUKSILLE JA
RAKENNUSOSILLE VOI KEKSII UUSIA
KÄYTTÖTAPOJA.

– HENNA HELANDER

Eurooppalaisten arkkitehtiiliittojen yhteistyöjärjestö Architects' Council of Europe (ACE) julkaisi Helsingissä 3.–5. kesäkuuta järjestetyssä World Circular Economy Forum (WCEF) -tapahtumassa kannanoton, jossa korostetaan arkkitehtuurin merkitystä kiertotalousmallien edistämiseksi rakennusalaalla. SAFA on ACEn jäsen.

Vuonna 2017 rakennus- ja kiinteistöalan osuus maailmanlaajuisesta energiankulutuksesta oli 36 % ja energiankulutukseen liittyvistä hiilidioksidipäästöistä lähes 40 %. Rakennus- ja kiinteistöala tuottaa EU:n komission mukaan noin kolmanneksen kaikesta jätteestä. Rakennusala on noudattanut monien muiden alojen tapaan toiminnassaan paljolti lineaarista talousmallia ("take, make, waste"), jossa oletuksena on, että luonnonvarojen käyttö on jatkuvaa ja niitä voidaan käyttää ilman seurauksia.

Hyvää arkkitehtuuria tehdään 300 vuodeksi

Kiertotalouden periaatteet on syytä ottaa rakennus- ja kiinteistöalalla käyttöön pikaisesti, ja arkkitehtuurilla on tässä ratkaiseva rooli. Suunnitteluvaiheessa tehdyillä päätöksillä on kauaskantoiset vaikutukset rakennuksen elinkaaren aikana.

– Hyvää arkkitehtuuria tehdään 300 vuodeksi. On aika unohtaa purkamisen ja kertakäyttökulttuuri. Kaikkea ei tarvit-

se korvata uudella, vaan vanhaa voi korjata ja vanhoille rakennuksille ja rakennusosille voi keksiä uusia käyttötapoja, SAFAn puheenjohtaja **Henna Helander** sanoo.

Kiertotalouden periaatteiden kehittäminen rakennetussa ympäristössä tarkoittaa pohjimmiltaan rakennusten suunnittelukäytäntöjen muuttamista siten, että rakennuksia voidaan käyttää, pitää kunnossa, korjata, käyttää uudelleen ja mukauttaa uusiin tarpeisiin, resurssien arvo voidaan optimoida ja syntyvän jätteen määrä voidaan pitää minimissä.

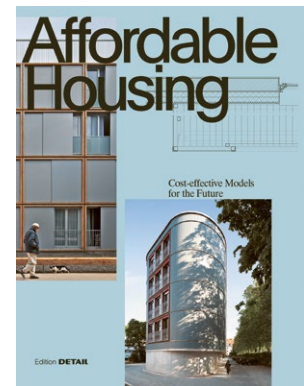
ACEn kannanotossa esitellään erilaisia lähestymistapoja kiertotalouteen suunnittelun kautta. Toimina mainitaan muun muassa kunnossapito ja uudelleenkäyttö (purkamisen sijaan), tilojen muunneltavuus sekä terveellisten ja kierrätettävien materiaalien käyttö.

Kannanotossa vedotaan päättäjien vastuuseen edistää tiedonsaantia kiertotaloudesta, elinkaarikustannusten laskentamenetelmien käyttöä sekä kiertotalouteen pohjautuvia hankintoja.

ACEn kannanotto:
www.safa.fi

Hyvää mutta edullista asuntoarkkitehtuuria

Tuore kirja esittelee parasta uutta, kustannuksiltaan ja myös asumiskustannuksiltaan harkittua eurooppalaista asuntoarkkitehtuuria.

Kun viime vuonna Berliinissä kerroin innostuneena Aedes-arkkitehtuurigallerian toimitusjohtajalle **Hans-Jürgen Commerellille** tutustuneeni arkkitehti **Jo Cohenin** suunnittelemaan todella tyylikkääseen, vanhan uudeksi pukevaan asuntokohteeseen Prenzlauer Bergissä, Commerell totesi: "Aivan, mutta Berliini ei todellakaan tarvitsisi yhtään uutta vain ja ainoastaan erittäin varakkaille tarkoitettua asutokohdetta. Sen sijaan tarvitaan korkeatasoista mutta riittävän edullista asumista, ja paljon."

Arkkitehtipäivillä toinen pääluennoitsija **Tiina Parkkinen** esitteli toimisto Berger+Parkkinen Architektenin suunnittelemaa ja rakenteilla olevia suuria kerrostalo kohteita Itävallassa. Laatunsa ja konseptinsa puolesta ne edustavat juuri sitä korkeatasoista mutta edullista asumista, mitä Commerell tarkoitti.

Suomessa suunta on valitettavasti se, että "edullisuus" on pantu tarkoittamaan yhä ahtaampaa mutta neliöhinnan tai vuokran suhteen huomattavasti aiempaa kalliimpaa, kaikesta riisuttua arkkitehtuuria.

Moduuliasumista Toulousessa, Ranskassa.

PHILIPPE RUAULT

”

TOISIN KUIN SUOMESSA VIIME
VUOSIKYMMENINÄ, VUOKRALLA
ASUMISESTA EI OLE PYRITTY TEKEMÄÄN
SOSIAALISESTI ARVELUTTAVAA, EI
WIENISSÄ, BERLIINISSÄ EIKÄ
ZÜRICHISSÄ.

Muulla osataan

Detail-kustantamo julkaisi viime vuoden lopussa kirjan edullisesta asumisesta Euroopassa. Kaikkiaan mukana on 15 esimerkikohdetta. Pohjoismaista ei valitettavasti ole esimerkkejä.

Ensimmäisen asiantuntijakirjoituksen on kirjoittanut Wienin arkkitehtuurikeskuksen pitkäaikainen johtaja **Dietmar Steiner**, ja se käsittelee Wienin jo sata vuotta täyttävää esimerkiksi asuntopolitiikkaa. Tiina Parkkisen esittelemä ja *Arkki-tehti*-lehdessäkin julkaistu Aspern Seestadtin kiitelty kerrostalokortteli mainitaan yhtenä esimerkkinä asuntopolitiikan tuoreimmista hyvistä saavutuksista.

Steiner käy kirjoituksessaan läpi korkeatasoisia vuokrasuuntoja tuottaneen järjestelmän edut, saavutukset, mutkat ja kiemurat eikä jätä mainitsematta myöskään tämän päivän haasteita. Kirjoitus korostaa sitä, että järjestelmä on kehitetty ehkäisemään eri kaupunginosien asujaimiston yksipuolistumista. Halutaan, että samoissa kortteleissa voivat asua kohtuullisella vuokralla monenlaiset ihmiset – niin yksinhuoltaja lapsineen kuin keskiluokkainen akateeminen pariskunta koirineen.

Toisin kuin Suomessa viime vuosikymmeninä, vuokralla asumisesta ei ole pyritty tekemään sosiaalisesti arveluttavaa, ei Wienissä, Berliinissä eikä Zürichissä. Niidenkin ongelmiin kuuluu tämän hetken suunta grynderi- ja sijoittajavetoiseen rakentamiseen ja hintojen jatkuvaan nousuun. Kehitystä vastaan olisi kuitenkin olemassa ja käytettävissä monia keinoja. Kyse on siitä, miten niitä sovelletaan tai käytetään ja missä – vai käytetäänkö laisinkaan.

Tilasta ja laadusta tinkimättä

Kirjaan on valittu esimerkkejä keskenään hyvinkin erilaisista onnistuneista kohteista. Mukana ei ole ainuttakaan kohdetta, jossa ”edullisuus” olisi saavutettu tilasta ja laadusta tinkimällä. Se taas tuntuu olevan suomalainen ja hyvin lyhytnäköinen tapa tehdä ahdasta, anonyymiä ja runkomitoiltaan pöhötettyä asumista. Kirja ei mainosta tätä outoa ja asuntosuunnittelun laadun suhteen arveluttavaa trendiä laisinkaan.

Mukana on Sauerbruch Hutton -arkkitehtien puurakentei-

TECTONQUES ARCHITECTES

Sosiaalista asuntotuotantoa Rive-de-Gierissä, Ranskassa.

nen ja suurehko opiskelija-asuntokohde Woodie Hampurissa. Sen estetiikka tuo mieleen pienimmän yhteisen nimittäjän mukaan toteutetun toisteisen pinoamisen. Omanlaistaan arkkitehtonista kvaliteettia suuressa rakennuksessa on silti: melko yksiniitiset julkisivut saavat vetoapua kaupunkitilan käsitte-lystä, ja asuinkerrokset on ladottu hauskaasti ikään kuin vahvoille betonisille kämmenille.

Kortteli Mehr als Wohnen on Zürichin suurin yhteisöllistä asumista edustava kokonaisuus. Siinä on todella suuria huoneistoja, joissa on pienempiä yksityisyyden takaavia asuntoja, sekä useita kauniita yhteisiä tiloja, jotka ovat asukkaiden käytössä. Kokonaisuudelle antaa uskottavuutta sen jyhkeä betonisuus sekä pihatasoon luotu kiinnostavuus; mieli tekeekin heti hankkia menolippu Sveitsiin ja ottaa kamera mukaan.

Toinen zürichiläiskohde Zwicky Süd on ulkoasultaan enemmän ”edullisen” oloinen. Plaaneja tarkastellessa voi kuitenkin todeta, että mitään ahdasta ei tehdä. Mukana on myös suoranaista tilallista ylläilyä.

Yksi ehdoton suosikkini tässä hyödyllisessä teoksessa on Barcelonan tuntumaan rakennettu pieni ja ansiokas opiskelija-asuntokohde Sant Cugat del Vallès, joka on arkkitehtuurikilpailun tulos. Kokonaisuus rakentuu toistuvista ja riittävän ilmavista yksiköistä, ja se on lähiympäristönsä käsittelyssä erinomainen. Se osoittaa, että modulaarinen rakentaminen toistaiseksi pienituloisina eläville opiskelijoille ei tarkoita sitä, etteikö koko ympäristö voisi olla kauniisti istutettu ja kotiintulijan ihanasti syleilyynsä ottava.

Alkuun palatakseni: kyllä, on kirjassa mukana myös suurista konteista tehty ja edullista asumista takaava berliiniläiskohde, nimeltä Frankie and Johnny. Siinäkään ei ole tilapäisyyden tai vasemmalla kädellä suunnitellun leimaa.

Tarja Nurmi

Sandra Hofmeister (toim.):

*Affordable Housing – Cost-Effective Models for the Future. /
Wohnungsbau – Kostengünstige Modelle für die Zukunft.*

Detail 2018. 192 sivua.

JOHANNA BJÖRKMAN

FT, tutkija, Helsingin kaupunginmuseon kulttuuriympäristötiimi

”

KULTTUURIPERINNÖN VAALIMINEN JA RAKENNUSSUOJELU EIVÄT OLE VIIME VUOSINA OLLEET SUURESSA SUOSIOSSA, SILLÄ NE KOETAAN KEHITYKSEN RAJOITTAJINA JA JOPA ESTÄJINÄ.

Nykyrakentaminen on huomisen rakennusperintöä

Huoli ilmastomuutoksesta kytkeytyy tällä hetkellä kaikeen yhteiskunnalliseen keskusteluun – ja hyvä niin, sillä ilmastomuutoksen hillitseminen vaatii toimia. Keskusteluissa yksityinen ja julkinen toimijuus sekä toimien mitataava punoutuvat yhteen – aiheet vaihtelevat kasvissyönistä ilmastopolitiikkaan.

Ilmastomuutoksella on merkittävä yhteys myös rakennettuun ympäristöön: sekä jo olemassa olevaan rakennuskantaan että uudisrakentamiseen. Tavoitteet kaupunkien yhdyskuntarakenteen tiivistämiseksi ja rakentamisen energiatehokkuuden parantamiseksi aiheuttavat paineita täydennysrakentamiseen ja energiatehottomien rakennusten kunnostamiseen tai jopa purkamiseen.

Tällä hetkellä puretaanakin yhä nuorempia rakennuksia, jopa 1990-luvulla rakennettuja. Asuintalojen lisäksi purkupäätöksiä haetaan esimerkiksi kouluille ja päiväkodeille sekä toimisto- ja teollisuusrakennuksille. Purkamisen syynä on useimmiten rakennusten huono kunto, sisäilmaongelmat tai epäkäytännöllisyys esimerkiksi toiminnan muuttuessa.

Vanhemman rakennuskannan energiatehottomuus nähdään ongelmana ilmastomuutoksen torjunnassa. Koska valtaosa kaupunkien kasvihuonepäästöistä syntyy rakennusten

lämmityksestä, ilmastomuutoksen hillinnässä on luonnollista tavoitella energiatehokkuuden parantamista. Vaikka viime vuosisadan alussa rakennetun rakennuskannan energiatehokkuus on todistetusti pääosin hyvä, on taso 1950-luvun jälkeen rakennetuissa taloissa huonompi. Tavoitteet energiatehokkuuden parantamiseksi on haastavaa sovittaa yhteen rakennusperinnön vaalimisen kanssa – mutta ei kuitenkaan mahdotonta.

Nykyinen rakennusperintö ja laajemmin kulttuuriympäristöt kertovat modernin Suomen kehittymisestä maatalousyhteiskunnasta teollisuus- ja hyvinvointivaltioksi. Arkkitehtuuri on osa yhteiskunnallista muutosta ja kehitystä; arkkitehtuuri kertoo siitä prosessista, jossa taloudellinen kasvu on mahdollistanut ja ollut tuottamassa rakennusperintöä. Kulttuuriperinnön vaaliminen ja rakennussuojelu eivät ole viime vuosina olleet suuressa suosiossa, sillä ne koetaan kehityksen rajoittajina ja jopa estäjinä.

Toisaalta viime vuosien ”purkuvimma” on nähty 1960- ja 1970-lukujen toisintona. Tuolloin purettiin 1900-luvun alun rakennuskantaa, jonka häviämistä on myöhemmin surtu. Laajamittaisen purkamisen seurauksena syntyi nykyinen hallinnollinen rakennussuojelun viranomaistoiminta. Toisin sanoen

SAFA KOULUTTAA

syksy 2019

nykyaikainen rakennussuojelu on verrattain nuori ilmiö Suomessa, ja sen syntyyn vaikutti olennaisesti kamppailu vanhan rakennuskannan puolesta.

Rakennuskannan purkamisen ohella huolta on aiheutunut nykyrakentamisen heikko taso. *Helsingin Sanomat* uutisoi (20.4.2018) Suoja ry:n nuorten arkkitehtien huolestusta, että nykyrakentaminen ei tuota huomisen rakennusperintöä. Rakennukset eivät kestä aikaa, ja niiden elinkaari on lyhyt. Huoli on epäilemättä aiheellinen.

Rakennussuojelun parissa vakiintuneen käsityksen mukaan rakennuskannan arvottaminen rakennusperinnöksi vaatii noin 30 vuoden viiveen, sillä sitä nuorempi arkkitehtuuri on liian lähellä omaa aikaamme. Lainsäädäntö ei kuitenkaan aseta rajoituksia iän suhteen. Kun kolmisenkymmentä vuotta vanha rakennus puretaan korjauskelvottomana, sitä ei ole yleensä ehditty vielä arvottaa tai sillä ei välttämättä näytä meidän silmissämme olevan erityisiä arvoja.

Helsingin kaupunginmuseossa tutkimme muutama vuosi sitten *Kun Helsinkiin rakennettiin City* -inventointiprojektissa keskustan liike- ja toimistorakennuksia vuosilta 1945–1990. Tuolloin tunnistettiin, että sotien jälkeisen rakennuskannan arvottamisessa arvojen perusteleminen nousee olennaiseen rooliin. Nuoremman rakennuskannan arvojen määrittelyssä ei voi käyttää tyypillistä ikäkriteeriä.

Toisaalta nuoren rakennuskannan joukossa on modernismin tunnettujen ja jo arvostettujen kohteiden lisäksi paljon anonyymejä arjen käyttörakennuksia. Näiden rakennusten arvot löytyvät usein muualta kuin yksin niiden esteettisistä ansioista tai tunnetusta suunnittelijasta. Arvoja löytyy esimerkiksi rakennustekniikasta tai -materiaaleista, tai arvot voivat olla aineettomampia, kuten ilmiöitä rakentamisen taustalla. Yhtä rakennusta ei voi yleensä arvottaa vertaamalla sitä laajempaan kontekstiin.

Rakennusperinnön arvottaminen on sikäli tärkeää, että rakennusten arvottaminen on sidoksissa niiden arvostamiseen. Arvostaminen liittyy edelleen siihen, että jotakin halutaan säilyttää ja vaalia. Rakennuksiin sitoutuminen ja tahto pitää niitä yllä tuottaa kestävää rakennusperintöä.

Rakennusperinnön vaalimisen tavoitteet ovat samat kuin kestävän rakentamisen: kummankin tavoitteena on rakentaa pitkäikäisiä rakennuksia, joissa koko elinkaari on merkittävä. Rakennussuojelun tavoitteena on rakennusten jatkuva hoito ja rakennusten arvojen mukaiset korjaustoimenpiteet, jotka siirtävät kulttuuriperinnön eteenpäin seuraaville sukupolville. Rakennusperinnön näkeminen ylisukupolvisena kestävänä kehityksenä on ajankohtaisempaa kuin koskaan.

- **RIL–SAFA–ATL–RIA–RKL
PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 18**
1. jakso / 20.–21.8.2019, HELSINKI
2. jakso / 1.–2.10.2019, HELSINKI
3. jakso / 19.–20.11.2019, HELSINKI
4. jakso / 10.–11.12.2019, HELSINKI
5. jakso / 21.–22.1.2020, HELSINKI
- **KORKEA RAKENTAMINEN 2019**
3.10.2019, HELSINKI
- **PÄÄSUUNNITTELIJAN PÄTEVYYSTENTTI**
15.10.2019, HELSINKI, OULU ja TAMPERE
- **RIL–SAFA SUUNNITTELIJAN
AJANKOHTAISILTAPÄIVÄ
Suunnittelijan CE-merkinnät
– käytännön työkaluja**
22.10.2019, HELSINKI
- **AMMATTIPÄIVÄ 2019
Maankäyttö- ja rakennuslain
kokonaisuudistus**
6.11.2019, HELSINKI + webinaari
- **RIL–SAFA SUUNNITTELIJAN
AJANKOHTAISILTAPÄIVÄ
Materiaalitehokkuus**
13.11.2019, HELSINKI
- **RIL–SAFA SUUNNITTELIJAN
AJANKOHTAISILTAPÄIVÄ
Paloturvallisuus**
3.12.2019, HELSINKI

Lisätietoa koulutuksista:

www.safa.fi > Ajankohtaista > Tapahtumakalenteri
ja erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi

Keskustelu Tapiolan uimahallista jatkuu mediassa, ja aihe päättyi jopa *Helsingin Sanomien* pääkirjoitukseen. Arkkitehtipäivillä Vantaan kaavoitukselle ja rakennusvalvonnalle myönnetty SAFA-palkintokin noteerattiin *Helsingin Sanomissa*. Pyöreitä täyttänyt Kirsti Sivén valotti haastattelussa näkemyksiään asuntosuunnittelusta, ja Rainer Mahlamäki kertoi urastaan Ylen Kuusi kuvaa -radio-ohjelmassa.

► **HELSINGIN SANOMAT 23.5.**

”Muodit ovat rasittavia”, arkkitehti Kirsti Sivén sanoo ja paheksuu viime aikojen muotia rakentaa ”yli 12-kerroksisia möhkäleitä joka kylään”:

// Sivén on tuonut asuntosuunnitteluun uusia ideoita, mistä hän on saanut myös useita huomionosoituksia. Hän on taitava sovittamaan uudet rakennukset ympäristöönsä. Tähän on kiinnitetty huomiota erityisesti Pohjoisrannassa ja Kampissa, joissa molemmissa hän joutui tekemään uudet asuintalot erittäin vaativalle paikalle vanhan rakennuskannan keskelle. Mielenkiintoisia asumiskonseptiltään ja asukkaita osallistavalta suunnitteluprosesiltaan ovat olleet yksityiset yhteisölliset senioritalot Loppukiri ja Kotisatama Arabiassa ja Kalasatamassa.”

YLE 5.6.

Kuusi kuvaa Rainer Mahlamäen elämästä:

// Merkittävin tähänastisista hankkeista on ollut Puolaan vuosina 2005–2014 suunniteltu ja rakennettu Puolan juutalaisuuden historiaa käsittelevä museo Polin. ’Polin oli käänteentekevä siksi, että oraalla olleet kansainväliset suhteet – yliopisto, arkkitehtiliitto, rakennustaiteen museo sekä säännölliset luennot ulkomailla – nousivat uudelle tasolle’, sanoo Mahlamäki. Polin johti seuraavaan juutalaisuuden historiaa käsittelevään hankkeeseen. Tällä hetkellä työn alla on Liettuassa The Lost Shtetl -säätiön rahoittama Holocaust-museo, joka valmistunee vuonna 2020.”

HELSINGIN SANOMAT 18.5.

Arkkitehdit palkitsivat Vantaan Kivistön, alue saa kiitosta luonnonläheisyydestä ja kaupunkimaisuudesta:

// Palkintoperusteissa Arkkitehtiliitto kiitti, että Vantaan Kivistön alueella yhdistyy hienolla tavalla luonnonläheisyys ja kaupunkimaisuus. Aluetta leimaavia piirteitä ovat laadukas rakennussuunnittelu ja virikkeellinen jalankulkuympäristö yhdistettynä hyvin julkisiin liikenneyhteyksiin. Kaupungin mukaan kävelyä ja pyöräilyä priorisoidaan kaikilla väylillä ja jalankulun ja pyöräilyn reitit tukevat myös viherrakenteen verkostoihin ja ne täydentävät toisiaan. Koko keskusta-alueella on keskitetty pysäköintijärjestelmä.”

► **HELSINGIN SANOMAT 22.5.**

Myös Espoossa on kansallismaisemaa, johon kaupungin on syytä suhtautua arvostavasti:

// Miljoonaremontin läpikäynyt uimahalli suljettiin pari vuotta sitten, koska altaiden rakenteet eivät kestäneetkään kosteutta. Toistaiseksi ei ole lopullista tietoa siitä, voiko betonirakenteissa havaitun alkali-kiviainesreaktion korjata järkevään hintaan. Jos ongelmaa ei voi korjata, yksi vaihtoehto voisi olla rakennuksen käyttötarkoituksen muutos. Tapiolassa tarvitaan uimahalli, mutta kaupungin suunnitelma rakentaa nykyisen hallin tilalle uusi ja isompi vaikuttaa harkitsemattomalta. Uudelle hallille voi myös etsiä toisen paikan, tai vanhan uimahallin tilalle voisi rakentaa uuden vanhojen piirustusten mukaisesti.”

”Tietokoneen käytön etuna on, että laskemisen ikävin rutiinistyö jää kaavoittajalta pois...

A rkkitehtiutisten numerossa 9/1968 Jarmo Kervinen pohti, mitä hyötyjä tietokoneiden käyttämisestä voisi olla kaavoitustyössä.

K aavoitus on pitkään käsitetty joko tilataiteeksi tai maanmittaustoimituksen kirjalliseksi osaksi. Molemmissa tapauksissa on riittänyt, että tekijällä on ollut tietty ammattitaito; hän on osannut sommitella, käyttää mittaa tai etsiä pyykkejä. Kun sitten mukaan tulivat yhä voimakkaammin tarpeet, teknilliset mahdollisuudet, lainsäädäntö, maapula, saneerausongelmat, jopa sosiologiakin, yrittivät suunnittelijat ottaa kunkin näistä huomioon sen mukaan kuinka valveutuneita olivat ja jaksoivat asioita hallita. Kokonaisuus osoittautui liian mutkikkaaksi ja suunnittelutoimistojen palkkalistoille alkoi ilmestyä tie-, vesi-, viemäri- yms. eksperttejä, tilastomiehiä ja sosiologeja. Näyttää kuitenkin siltä, että kokoelmaan tarvitaan vielä yksi uusi asiantuntijaryhmä, tietokonemiehet.

Kaavoittajan tietoarsenaali on niin mittava, ettei sen järkevä ja tehokas käyttö ole mahdollista muuten kuin pakkaamalla se magneettinauhalle, -levyille tms. Neitseellisen maaston kaavoittaminen on kokonaan uuden luomista ja tällöin voidaan soveltaa uusimpia ja pisimmälle tutkittuja kaupunkimalleja ao. olosuhteisiin istutettuina, mutta vanhoilla rakennetuilla alueilla tilanne on toinen. – Tuloksiin pääsemiseksi on analysoitava monia vaikeasti mitattavia tekijöitä. Jos tehtävä on laaja-alainen, on työkenttä miltei musertava.

[– –]

O n huomattava, että tavallinen kaavoitustyökin noudattelee samoja linjoja, laskut vain tehdään lyijykynällä paperille sen sijaan, että kone käyttää elektroneja. Ehdot on molemmissa tapauksissa määriteltävä ennakolta tai luettava lähdeoteoksesta. Etuna koneella on se, että se muistaa saamansa luvut kerran saatuaan koko laskuprosessin ajan, vaikka operatööri kävisi välillä kahvillakin.

Tietokoneen käytön pääetuna on se, että laskemisen ikävin rutiinistyö jää kaavoittajalta pois, vaihtoehtojen vertailuun voidaan ottaa parametrejä varsin suuri määrä ja että, jos asetetut ehdot eivät anna joko kaavoittajan tai tilaajan toiveiden mukaista tulosta, voidaan lähtöarvot mukavasti muuttaa ja katsoa, miten kävi. Kustannuksia voidaan laskettaa kasoittain ja valita myös kunnan kukkarolle mieluisin minimi. Ko. tapauksessa n. 750 alueen kaavallisen suosituksen selvittäminen otti koneelta noin puoli tuntia. Sama työ käsin tehtynä olisi vaatinut pari vuotta. Jotta mitalin toinenkin puoli tulisi esille, on huomautettava, että tietokoneen käytön edellytyksenä olevan ohjelman tekeminen ottaa oman aikansa niin mieheltä kuin koneiltakin.

50 vuotta sitten

Sammontalo yhtenäistää Lappeenrannan kaupunkikeskuksen

Kaksivaiheisessa kilpailussa suunniteltiin Lappeenrannan Sammonlahden uutta monitoimirakennusta varhaiskasvatukselle, perusopetukselle, kirjastolle sekä muille palveluille.

Lappeenrannan kaupungin järjestämässä yleisessä kilpailussa suunniteltu Sammontalo korvaa alueen vanhan päiväkodin, liikuntahallin ja koulun. Sammontalo muodostaa yhdessä Sammonlahden kirkon ja seurakuntakeskuksen sekä Sammontorin kanssa aluekeskuksen toiminnallisen ja kaupunkikuvallisen ydinalueen. Tavoitteena oli korkea-tasoinen aluekeskus, jossa rakennusten massoittelu sekä aukiot ja katutila muodostavat mielenkiintoista ja viimeisteltyä kaupunkitilaa.

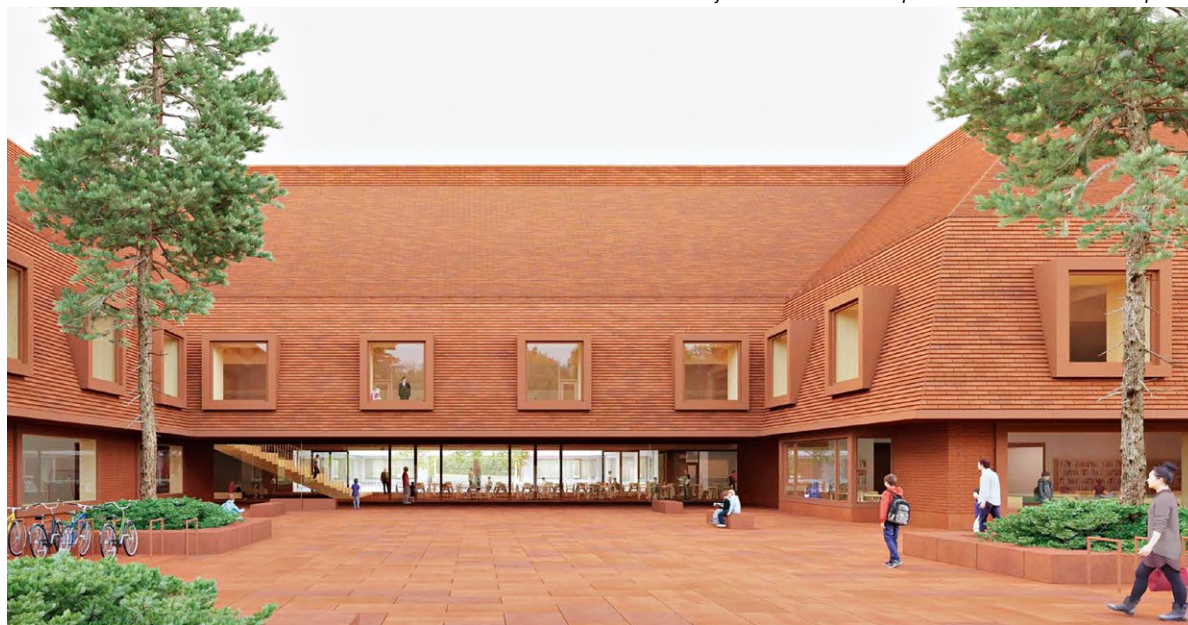
Kilpailuun saapui yhteensä 57 ehdotusta, jotka kaikki hyväksyttiin arvosteltaviksi. Ehdotusten taso oli vaihteleva. Missään ehdotuksessa ei onnistuttu täysin ratkaisemaan kaikkia kaupunkikuvallisia ja toiminnallisia vaatimuksia.

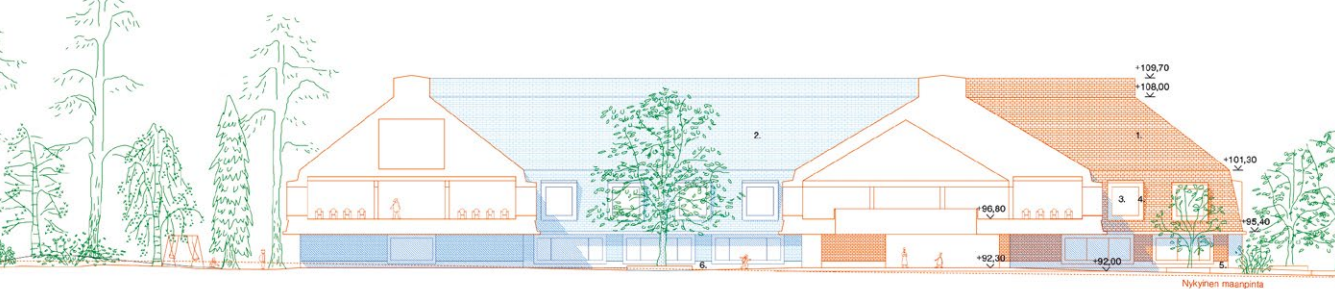
Kilpailun toiseen vaiheeseen valittiin neljä hyvin erilaista ehdotusta niiden kaupunkikuvallisten, arkkitehtonisten tai toiminnallisten ansioiden perusteella. Kilpailun voitti ehdotus *Valkoinen piha*, jonka olivat tehneet **Tuuli Kanerva, Leo Lindroos ja Antti Soini**.

”

TAVOITTEEMME OLI RAJATA RAKENNUKSELLA SELKEÄÄ KAUPUNKITILAA JA MUODOSTAA YHTENÄINEN PUISTO-ALUE JA TOISAALTA SAADA ISO JA KOMPLEKSINEN RAKENNUS TUNTUMAAN INHIMILLISELTÄ.
– TUULI KANERVA, LEO LINDROOS & ANTTI SOINI

Voittajaehdotus Valkoinen piha. Viereisellä sivulla sisäpiha.

Voittajaehdotus Valkoinen piha.

Tavoitteena punatiilinen uudisrakennus

Sammonlahden keskustan keskeiset rakennukset ovat valmisteet suhteellisen lyhyen ajan sisällä, ja alue on arkkitehtuuriltaan yhtenäinen. Rakennukset edustavat 1980-luvun postmodernismista vaikutteita saanutta tyyliä, johon kuului punatiili ja viittaukset historiallisiin aiheisiin.

Asemakaavallinen tavoite oli, että Sammontalon kokonaisuus tukisi kaupunginosan keskustan kehittämistä. Kaupunkirakenteeltaan onnistuneimpina pidettiin ehdotuksia, joissa uusi Sammontalo oli sijoitettu kilpailualueen pohjoisreunaan. Tällöin uudisrakennus jatkaa alueen julkisten rakennusten sarjaa ja lisää keskustatoimintojen vetovoimaisuutta. Ratkaisussa jää eniten yhtenäistä piha-aluetta edullisiin ilmansuuntiin.

Kaupunkikuvallisesti parhaissa ehdotuksissa uudisrakennus muodostaa uuden aukiotilan Sammontorin ja kirkon kanssa. Kaikki toiseen vaiheeseen valitut työt edustivat tätä mallia.

Uudisrakennuksella tuli olla selkeä identiteetti ja tunnistettava luonne. Samanaikaisesti rakennuksen tuli sopeutua tasapainoisesti ympäristöönsä ja tukea Sammonlahden alueen luonnetta. Punatiili on Sammonlahden alueen vallitseva julkisivumateriaali, jolla on tärkeä merkitys yhtenäisen alueen muodostumisessa. Punatiiltä pidettiin siten onnistuneena ja luontevana julkisivumateriaalina myös Sammontalon uudisrakennukselle, joka suuren kokonsa vuoksi erottuu joka tapauksessa ympäristöstään.

Voitokas valkoinen piha

Kilpailun voittajaksi valitun ehdotuksen *Valkoinen piha* ulkoarkkitehtuuri on puhuttelevaa ja voimakkaan materiaalista. Valkoista sisäpihaa lukuun ottamatta rakennus on yksiaineisen punatiilinen. Persoonalliset mansardikatot antavat rakennukselle tunnistettavaa luonnetta ja piristävää omaleimaisuutta.

Rakennus istuu hyvin kaupunkikuvaan ja muodostaa miellyttävän mittakaavaisen aukion kirkon ja Sammontorin yhteyteen. Rakennus hahmottuu tasakorkeana kaksikerroksisena neljästä massasta koostuvana sommitelmana, joka rajaa eriluonteisia pihatiloja ympärilleen.

Ensimmäisessä vaiheessa ehdotuksessa oli runsaasti toiminnallisia puutteita, mutta se kehittyi huimasti toisessa vaiheessa. Valtaosa ensimmäisen vaiheen kritiikistä onnistuttiin ratkaisemaan menettämättä alkuperäisen ehdotuksen arkkitehtonisia ja kaupunkikuvallisia vahvuuksia.

Toiselle sijalle ylsi ehdotus *Katras*, jonka suurimmat ansiot ovat sisätilojen toiminnallisuudessa. Rakennuksen suuri tilaohjelma on ratkaistu ammattitaitoisesti, ja se vastaa parhaiten koulun pedagogisiin tavoitteisiin. Rakennus ei kuitenkaan ulkohahmoltaan ollut kilpailun parhaimmistoa.

Kolmannen palkinnon sai ehdotus *Orbit*. Sen intiimit pyöreät sisäpihat ja punatiili julkisivun päämateriaalina liitivät uuden rakennuksen luontevasti ympäristöönsä. Muotokieli muistuttaa purettavasta koulusta ja Sammontorista.

Kilpailussa jaettiin yksi lunastus ehdotukselle *Sammontalot*, jossa iso rakennus on jaettu useaan tasakattoiseen rakennusmassaan, jotka polveilevat runsaasti. Sisätiloissa eri massojen väliin muodostuu tilallisesti kiinnostava sisäkatumaailma. Kunniamainintoja jaettiin kolme, ehdotuksille *Three amigos*, *Blockchain* ja *Oppimisen viinitarha*.

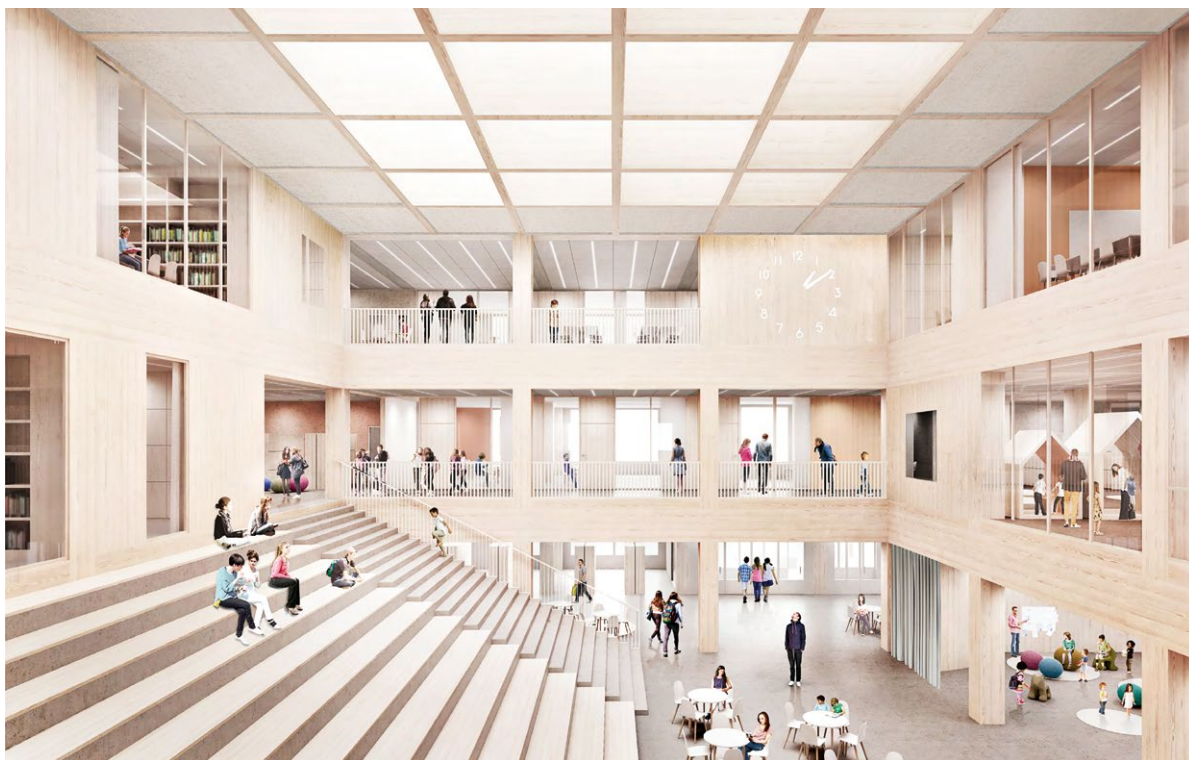
Johanna Ojanlatva ja Erkki Aarti

TOISEKSI TULLEEN EHDOTUKSEN
KATRAS SUURIMMAT ANSIOT OVAT
SISÄTILOJEN TOIMINNALLISUUDESSA.

Ehdotus Katras. Alla metsäpiha.

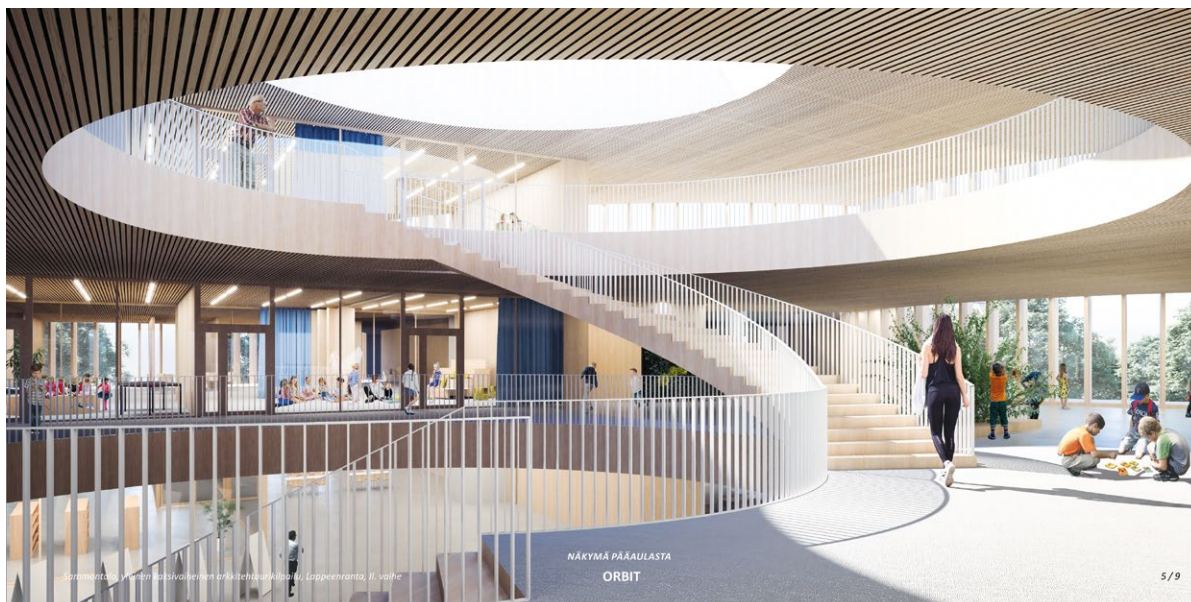
Kolmanneksi tuli ehdotus Orbit.

Palkintolautakunta

Lappeenrannan kaupunki: **Pasi Leimi**, toimialajohtaja (pj.); **Larisa Arminen**, Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy:n hallitusjäsen; **Kimmo Hautamaa**, kaavoitusarkkitehti; **Virpi Junttila**, kaupunkikehityslautakunnan jäsen; **Heini Löytty**, hankekehitysarkkitehti; **Pekka Oksman**, suunnittelupäällikkö; **Maarit Pimiä**, kaupunginarkkitehti; **Vesa Raasumaa**, rehtori; **Katri Tolvanen**, toimitilajohtaja; **Matti Veijovuori**, asemakaava-arkkitehti
SAFA-tuomarit: **Erkko Aarti**, **Johanna Ojanlatva**
Sihteeri: **Antti Pirhonen**, Planest

EHDOTUKSEN ORBIT INTIIMIT PYÖREÄT SISÄPIHAT JA PUNATIILI JULKISIVUN PÄÄMATERIAALINA LIITTÄVÄT UUDEN RAKENNUKSEN LUONTEVASTI YMPÄRISTÖÖNSÄ.

Tekijät

1. palkinto Valkoinen piha

AS LL TK Arkkitehdit

Tekijät: Tuuli Kanerva, Leo Lindroos, Antti Soini

Asiantuntijat: Antti Haikala, rakenneconsultti, HP insinöörit;
Erkki Immonen, LVIS-konsultti, Insinööritoimisto Leo Maas-
kola; Otto Pohjola, palokonsultti, Paloässäät

2. palkinto Katras

Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen & Nomaji maisema-
arkkitehdit

Arkkitehtisuunnittelu: Anssi Kankkunen, Hilla Rudanko,
Kuisma Rasilainen, Kiira Piironen, Jaakko Torvinen, Kirsti
Larja, Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen

Maisemasuunnittelu: Mari Ariluoma, Anni Järvitalo, Ale-
xander Swallow, Nomaji maisema-arkkitehdit

Asiantuntijat: Tero Lahtela, puurakenteet, Insinööritoimis-
to Lahtela; Esko Mikkola, Teemu Karhula, paloturvallisuus,
KK-Palokonsultointi

3. palkinto Orbit

Verstas Arkkitehdit

Tekijät: Väinö Nikkilä, Jussi Palva, Riina Palva, Ilkka Salmi-
nen

Työryhmä: Ville Nurkka, Tino Toivonen, Soile Heikkinen,
Pekka Airaxin, Santeri Hänninen, Jukka Kangasniemi,
Matti Jänkälä

Pienoismalli: Pienoismallitoimisto Pertti Parmes

Lunastus Sammontalot

Arkkitehtitoimisto NOAN

Suunnittelijat: Janne Ekman, Lassi Viitanen, Teemu Paasi-
aho, Ville Reima

Avustajat: Caspar Åkerblom, Lassi Luotonen, Anna Papin-
saari, Eero Kuokkanen

Maisemasuunnittelu: Tiina Perälä, Ana Torres-Gomez,
Hanna Poutanen, Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä

Liikennesuunnittelu: Ville Alppisara, Erkki Sarjanoja, Ram-
boll Finland

Rakennesuunnittelu: Jarno Aaltonen, A-insinöörit Suunnit-
telu

Akustiikka: Mikko Kylliäinen, A-insinöörit Suunnittelu

Paloasiantuntija: Pasi Nuutinen, L2 Paloturvallisuus

LVI-asiantuntija: Urpo Koivula, AX-LVI

Sähkö- ja automaatioasiantuntija: Pertti Jaakkola, AX-LVI

Sammontalot.

Kunniamaininnat

Three amigos

Tekijä: Petri Piirta

Blockchain

Tekijä: Petri Piirta

Oppimisen viinitarha

Tekijät: Claudia Auer, Heikki Viiri, Minna-Maija Sillanpää

3D-visualisointi: Lorenzo Servi

Avustajat: Minna Lumme, Brun Vaz, Heini Perttilä

Three amigos.

Blockchain.

Oppimisen viinitarha.

Arkkitehtuurimuseon kävelykierrokset kutsuvat kesällä Helsinkiin.

Chicago Architecture Foundationin opas Gayle McKeen perehdyttää turistit ja kaupunkilaiset arkkitehtuurin kerrostumiin.

“You can say that the measure of Finnish architecture is its human scale and its embrace of nature.”

— PHD, POLITICAL SCIENCE, GAYLE MCKEEN —

Kesän arkkitehtuurikävelyt 2.7.–31.8.
Lähtö Arkkitehtuurimuseosta kello 11.
Osallistuminen 10/5 €

Tiistai ja torstai: Historiallinen Helsinki
Keskiviikko ja lauantai: Ullanlinna
Perjantai: Eliel Saarisen Helsinki

Englanninkielinen.
19.–20.7. ei kierroksia.

NÄYTTELYT MUSEOSSA

Suur-Merijoen kartano – jugendin helmi
iso näyttelysali 6.3.–8.9.2019
Gesellius, Lindgren, Saarinen -toimiston
mestarteos Viipurin maalaiskunnassa

Eric Adlercreutz
Arkkitehdin kynä kohtaa paperin
pieni sali 13.6.–8.9.2019
Luonnoksia ja piirustuksia vuosilta 1950–2018

KIERTONÄYTTELYT

Arktisia unelmia
Lapin varhaista matkailuarkkitehtuuria
Siida, Inari 17.4.–27.10.2019

TULOSSA SYKSYLLÄ

Suomen arkkitehtuuria. Katsaus 2020
Arkkitehtuurin kaksivuotiskatsauksen kohdehaku
on avoinna 1.9.–31.12. www.mfa.fi

Ehdota aihetta Erätauko-keskusteluun
Dialogit yhteisöjen kanssa jatkuvat. Mistä rakennettuun
ympäristöön liittyvästä aiheesta haluaisit keskustella?
Ehdota aihetta mfa@mfa.fi otsikolla #tunneympäristösi

Alvar Aallon jalostettu maisema
25.9.2019–12.4.2020
Syksyn päänäyttely rakentaa yhteyden Alvar Aallon
arkkitehtuurista sitä ympäröivään maisemaan. Näyttely
toteutetaan Arkkitehtuurimuseon ja Alvar Aalto -säätön
yhteistyönä. Konseptin on luonut professori emeritus
Tom Simons, käsikirjoitus kuraattori Teija Isohauta.

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

EUROPAN 15
Tampereen Viinikanlahti
Töölöntori
Itä-Helsingin keskusta
Kangasalan Lamminrahkan koulu

ALOITUS

18.3.2019
15.5.2019
4.6.2019
17.6.2019
19.6.2019

SISÄÄNJÄTTO

28.7.2019
27.9.2019
11.10.2019
25.10.2019
5.11.2019

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

Porin Aarre – Satakunnan museon laajennus
Uusi Kansallinen – Kansallismuseon lisärakennus

15.11.2018
10.1.2019

15.3.2019
4.4.2019

KUTSUKILPAILUT

Kumpulanmäki
Junatie – väyläympäristöstä kaupunkitilaksi
Oulun Hartaanselkä

11.4.2019
20.5.2019
20.5.2019

21.8.2019
17.9.2019
25.10.2019

MUUT KILPAILUT

Hyytiälän metsäasema, ***hankintailmoitus kesäkuussa***

8/2019

11/2019

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, **SIMAP:** simap.ted.europa.eu

MARKUS GRÖNFORS

Konsultti ja kuvanveistäjä

Maija Kovari on arkkitehti ja kuvataiteilija, joka on perustanut nykytaiteen ja julkisen tilan yhdistämiseen erikoistuneen suunnittelu- ja konsulttitoimisto Public Art Agency Finlandin. Toisena työnään Kovari tekee taideteoksia julkisiin tiloihin.

Tiesitkö aina haluavasi arkkitehdiksi?

– Se ei ole aina ollut selvää. Taidelukiossa Savonlinnassa meille suositeltiin tehtäväksi työvoimatoimiston sivuilla olleita ammatinvalintatestejä. Minulla oli siinä top-5:n joukossa arkkitehti ja ajattelin, että se voisi olla niistä vaihtoehdoista sopivin. Siinä yhdistyivät taide ja matematiikka, joista olin aina tykännyt.

Oliko opiskelu sitä, mitä odotit?

– Ei oikeastaan. Päädyin Otaniemeen, koska silloin ajateltiin sen olevan kaikista maineikkain arkkitehtikoulu. Elettiin vuot-

”

KOKIJAN JA HÄNEN LIIKKUMISENSA TÄYTYY AINA OLLA KESKIÖSSÄ, EI SEN, ETTÄ SAAKO TÄSTÄ HYVÄN OBJEKTIN YLHÄÄLTÄ TAI PIENOISMALLISTA KATSOTTUNA.

ta 2005, ja tutkintouudistus oli juuri käynnistynyt. Kahdeksan vuotta vienyt tutkinto puristettiin uudistuksessa viiden vuoden kandi- ja maisteripakettiin. Osasto oli uudistuksen takia aivan sekaisin. Me nukuimme koululla, ja opiskelu oli todella raskasta. Se ei ollut paras vuosi aloittaa arkkitehtiopintoja.

Olin myös yllättynyt siitä, miten arkkitehtuuri koulussa nähtiin. Tuntui, että käyttäjälle arkkitehtuurista syntyvän kokemuksen sijaan tärkeimpänä pidettiin kisavoittoja ja itse arkkitehdin kasvavaa mainetta.

Se ei tuntunut minun paikaltani, ja lopetin ensimmäisen vuoden jälkeen.

Opiskelin vuoden filosofiaa, jonka jälkeen hain Tampereelle taidekouluun ja hankin taiteen korkeakoulututkinnon. Siellä tajusin monien arkkitehtuurin kentällä minua vaivanneiden asioiden olevan poliittisia ja ideologisia, ja niitä on jokaisella alalla. Tein tutkinnon taidekoulussa loppuun, ja hain siirtoa vanhoilla Otaniemen papereilla Tampereen teknilliseen yliopistoon opiskelemaan myös arkkitehdin tutkinnon loppuun.

Katsotko siis rakennusten olevan enemmän käyttöä varten kuin taidetta?

– Kyllä ne ovat taidetta. Olen kuitenkin enemmän sitä koulunkuntaa, joka ajattelee arkkitehtuurin olevan pikemmin tilassa liikkumisen ja kokemuksen taidetta kuin ulkoapäin katsottavaa veistostaidetta. Kokijan ja hänen liikkumisensa täytyy aina olla keskiössä, ei sen, että saako tästä hyvän objektin ylhäältä tai pienoismallista katsottuna. Tilakokemuksen luominen on siis mielestäni arkkitehtuurissa se taide.

Toimiko tämä näkemys arkkitehtuurista sytykkeenä Public Art Agency Finlandin perustamiseen?

– Opiskeluaikana menin töihin ja koin, että minun henkinen kotini on enemmän yhdyskuntasuunnittelun puolella. Arkkitehdin diplomityöni tein julkisen tilan suunnittelun ja taiteen suhteesta historiassa sekä siitä, mitä se mielestäni voisi olla tulevaisuudessa. Se oikeastaan laukaisi prosessin, jossa minusta tuli ensin silloisen työpaikkani sisällä kaupunkisuunnittelun ja taiteen yhteen liittämiseen profiloitunut henkilö. Näin aika nopeasti, että siinä on potentiaalia omalle yritykselle, ja siten perustin Public Art Agency Finlandin, joka keskittyy taiteen ja julkisen tilan suunnittelun yhdistämiseen.

Miten nykyinen työsi eroaa perinteisestä arkkitehdin työstä?

– Nykyisessä työssäni pohdin, miten ja missä vaiheessa taide kannattaa tuoda mukaan julkisen tilan suunnitteluun ja toteutukseen sekä miten taidetta kannattaa sijoitella, jotta siitä tulee luonteva osa muuta tilaa. Arkkitehdillä on kyky hahmottaa laajoja kokonaisuuksia ja tuoda yhteen tilalliset, esteettiset ja tekniset kysymykset. Taiteen ammattilaiset taas osaavat syvällisemmin rakentaa merkityksiä ja tarinoita, koska heidän koulutuksensa ja ammattitaitonsa ydin on siinä. Taide voi esimerkiksi tuoda tilaan paikan historiaan, tunnelmaan tai käyttöön liittyviä aiheita, jotka eivät ole näkyviä mutta jotka taiteen kautta tulevat todeksi. Taide voi myös käyttää perinteisten esteettisten ja tilallisten keinojen lisäksi esimerkiksi huumoria.

Perinteistä arkkitehdin työtä en tunne, koska en ole koskaan piirtänyt työkseni esimerkiksi rakennuksia. Sanoisin, että työni nyt on paljon lähempänä kaupunkisuunnittelua kuin varsinaista arkkitehtisuunnittelua. Teen myös itse julkisia taideteoksia konsulttityöni rinnalla. Minulla on siis tavallaan kaksi duunia: kuvanveistäjä sekä kaupunkisuunnittelu- ja taidekonsultti.

Oletko saanut arkkitehdin koulutuksesta ammennettua jotain taiteeseesi?

– Ne ovat tietysti molemmat osa omaa ammattitaitoani. En pystyisi tekemään nykyistä työtäni, jos olisin pelkkä arkkitehti tai kuvanveistäjä.

Taiteeni on aina ollut tilallista, kuten kuvanveistoa ja installaatioita. Esimerkiksi seuraava julkinen duunini on YIT:n tilaama teos Ranta-Tampellaan. Sinne on rakentumassa palvelutalo, jossa rakennuksen päädyissä olevat hätäpoistumistiet on koteloitu betonielementeillä umpeen. Vaikka betoni on umbravärjätty, näky olisi ehkä tyyli sellaisenaan, joten minulta tilattiin päätyihin taideteos.

Onko olemassa ikonisia arkkitehtuurikohteita, jotka olisit itse toteuttanut eri tavalla?

– Olin joitain vuosia sitten Tanskassa, jonne oli juuri avattu uusi merimuseo. Menin katsomaan sitä, sillä sen arkkitehtuuria oli kehuttu. Siellä oli yksityiskohtia, jotka olivat hieman karuja. Oli bambusäleverhon kaltaisia tilanjakajia, jotka oli tehty teräsketjusta. Se on varmasti näyttänyt komealta visualisoinnissa, mutta kävelepä sellaisesta läpi: se on kylmä, painava ja todella ahdistavan tuntuinen. Tuollaisissa detaljeissa tavaltaan unohdetaan ihminen käyttäjänä. Käyttäjä kuitenkin on se, joka oikeasti elää rakennuksen.

Kokonaisen museon suunnittelussa on tietenkin miljardi yksityiskohtaa, joten en syytä arkkitehtia, jos sinne on yksi teräsketju jäänyt. Aina kuitenkin pistää silmään, jos jokin on suunniteltu ihmisen sijasta kuvaa varten.

Taavi Lindfors

Patrick Erikssonille Kiinan valtion kunniapalkinto

Arkkitehti Patrick Erikssonille on ensimmäisenä suomalaisena myönnetty kiinalainen Yan Zhao (Hebei) Overseas Friendship Award -kunniamerkki. Se on tiettävästi Kiinan valtion toiseksi korkein kunniamerkki ulkomaalaiselle asiantuntijalle.

Eriksson Arkkitehdit on vuodesta 2009 lähtien toiminut Kiinassa projekteissa, joista muutama Patrick Erikssonin suunnittelema kaupunkialue on saanut tunnustusta kansallisesti merkittävänä ekokaupunkina. Vuodesta 2015 saakka Eriksson on myös toiminut ulkomaalaisena asiantuntijana foorumissa Hebei Provincial Administration of Foreign Experts Affairs.

Patrick Eriksson vastaanotti virallisen tiedon palkinnosta Kiinan Hebein provinssin pääkaupungissa Shijiazhuangissa. Juhlallisempi valtiotason palkintoseremonia ajoittuu syyskuun loppuun, jolloin juhlitaan 70-vuotista Kiinan kansantasavaltaa.

Hebein provinssi on Kiinan suurimpia. Siellä asuu noin 75 miljoonaa ihmistä, ja se vastaa vajaalla 200 000 neliökilometrilillään noin kahta kolmasosaa Suomen pinta-alasta.

”Palkinnon saaminen on suuri kunnia ja kruunaa vuosikymmenen uurastuksemme Aasiassa”, sanoo Eriksson.

”Suomella on valtavat vienti- ja yhteistyöpotentiaalit Kiinassa. Ekologisen kaupunkisuunnittelun ja Smart Eco Cityn kaltaisten konseptien lisäksi pyrimme nykyään mukaan myös urheiluun, hyvinvointiin ja terveydenhoitoon tähtääviin projekteihin. Niihin Suomesta löytyy kansainvälistä kilpailukykyä sekä osaamisen että erityisesti energiaa ja ympäristöstä säästävän teknologian tasolla”, Eriksson lisää.

Valopilkkuja menneestä ja tulevasta

SAFAn viime syksynä valittu liittovaltuusto kokoontui kevätkokoukseensa. Keskustelu liiton strategiasta ja aloitteista kävi niin vilkkaana, että kokousaikakin ylittyi.

Pääsihteeri **Paula Huotelin** esitti katsauksen viime vuoden toimintaan, jossa tärkeä sija oli vaikuttamisella maankäyttö- rakennuslain kokonaisuudistukseen. Vuoden varrella vastattiin pariinkymmeneen lausuntopyyntöön ja julkaistiin useita kannanottoja. Liiton näkyvyyttä edistivät

”

ARKKITEHTIKOULUJEN NYKYISILLÄ RESURSSILLA EI OLE MAHDOLLISTA KASVATTA SISÄÄNOTTOMÄÄRIÄ TÄMÄNHETKISESTÄ TASOSTA MERKITÄVÄSTI, ILMAN MERKITTÄVÄÄ VALTION LISÄRAHOITUSTA.

– JANNE PIHLAJANIEMI

PÄIVI VIRTANEN

myös SAFAn ala- ja paikallisosastojen toteuttamat tapahtumat eri puolilla Suomea. Jäsenpalvelua parannettiin verkkosivuuksilla, joka täydentyi vielä syksyyn mennessä muun muassa englanninkielisellä sisällöllä.

Puheenjohtaja **Henna Helander** näki menneessä vuodessa useita valopilkkuja. Julkinen keskustelu arkkitehtuurista on vilkastunut, arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistelu on saanut taakseen laaja-alaisesti ministeriöitä, ja uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon valmistelu on lähtenyt vauhdikkaasti käyntiin.

”Ongelmana on edelleen arkkitehtuurin ja arkkitehtuurikonseptien tilaamisen puute. Meidän arkkitehtien on osattava pitää ääntä itsestämme, ammattikuntamme pienestä koosta huolimatta, mikäli haluamme varmistaa suotuisat työskentelyolosuhteet myös jatkossa”, Helander muistutti.

Aloitteita korruptiosta koulutusmääriin

Yhdyskuntasuunnittelun toimikunnan perustama työryhmä (**Anne Jarva, Markku Kaila, Maarit Kaipainen ja Heini Korpelainen**) vastasi syyskokouksessa tehtyyn aloitteeseen rakennus- ja kiinteistöalan korruption selvittämiseksi. Jäsenkyselyn ja selvityksen pohjalta on laadittu SAFAn jäsenille suunnatut, verkkosivuilla julkaistavat toimintaohjeet.

Arkkitehti-lehden ja *Arkkitehtiutisten* muuttamisesta digitaaliseen muotoon on tehty aloitteita sekä edellisellä että nykyisellä liittovaltuustokaudella. Viestintätyöryhmän vastausta pohjusti *Arkkitehti*-lehden päätoimittaja **Mika Savela**:

”SAFAn ja *Arkkitehti*-lehden käynnissä olevien verkkosivuuksien uudistusten myötä sisältöjen jakaminen verkossa on nyt jo aiempaa helpompaa. Toisaalta mahdollisten uudistusten tueksi tarvitaan myös tietoa, joten tänä vuonna toteutetaan lukija- ja verkkosivukysely. SAFAn strategiapäivityksen yhteydessä voidaan tämän jälkeen tarkastella, onko julkaisu toiminnan uudistuksiin tarvetta.”

Kari Raimorannan syksyisen aloitteen pohjalta hallitus on päättänyt perustaa tulevaisuustyöryhmän. Sen tehtävänä on seurata ja koota kaupunkisuunnittelun, rakentamisen, arkkitehtuurin ja arkkitehtikunnan tulevaisuuden kysymyksiin liittyviä tutkimuksia, artikkeleita ja kannanottoja sekä koostaa SAFAn hallitukselle ja liittovaltuustolle kahdesti vuodessa lyhyt katsaus mahdollisine toimenpide-ehdotuksineen.

Arkkitehtien työttömyys on jo pidempään lähennellyt nollaa. HESA-SAFA teki syksyllä aloitteen arkkitehtien koulutusmäärien kasvattamiseksi. Koulutus- ja tutkimustoimikunta vastasi aloitteeseen, johon ei ole yksinkertaisia ratkaisuja.

”Arkkitehtikoulujen nykyisillä resursseilla ei ole mahdollista kasvattaa sisäänottomääriä tämänhetkisestä tasosta ilman merkittävää valtion lisärahoitusta. Sen sijaan arkkitehtien hal-

ONGELMANA ON EDELLEEN
ARKKITEHTUURIN JA ARKKITEHTUURI-
KONSEPTIEN TILAAMISEN PUUTE.
– HENNA HELANDER

littu lisääminen olisi mahdollista kannustamalla rakennusarkkitehteja (AMK) hakeutumaan arkkitehtuurin maisteriopintoihin,” Oulun yliopiston arkkitehtuurin yksikössä professorina toimiva **Janne Pihlajaniemi** kiteytti problematiikkaa.

Läpinäkyvyyttä päätöksentekoon

Liittovaltuuston syyskokouksessa peräänkuulutettiin SAFAn päätöksenteon läpinäkyvyyden parantamista. Viestintätyöryhmä valmisti vastauksen, jossa luvataan parantaa tiedon jakamista sekä hallituksen että toimikuntien kokouksista verkossa ja *Arkkitehtiutisissa*.

Lisäksi todettiin arkkitehtien ammattieettisten periaatteiden päivittämisen tilanne ja kilpailutoiminnan resurssien vahvistuminen palkattavan projektihenkilön myötä. Mentorointitoimintaa varten laaditaan toimintaohjeet osastoille. Aloite liittovaltuuston kokouksen striimaamisesta verkossa ei sen sijaan saanut riittävästi tukea taakseen.

YAPA-SAFA esitti kokouksessa kaksi uutta aloitetta: selvitys tiiviimmästä yhteistyöstä SAFAn ja rakennusarkkitehtien välillä sekä keskustelunavaus suurten, monialaisten konsulttiyritysten esiinmarssista.

Liittovaltuutetut saivat workshopissa tehtäväksi pohtia tavoitteita ja toimenpiteitä jäsenlupauksesta, yhteiskunnasta ja työelämän haasteista. Workshopia vetäneet **Inari Virkkala** ja **Noora Laak** siivilöivät ehdotusten joukosta eniten ääniä saaneet tavoitteet, jotka viedään osaksi syksyllä käynnistyvää strategian päivittämistyötä. Evästyksenä strategian päivittämiselle on toivottu entistä tarkempaa fokusointia, konkretiaa ja kiteyttämistä.

Kokouksen lopuksi kuultiin vielä SAFAn edustajana rakentamisen jaoksesta ja sidosryhmäfoorumissa toimivan erityisasiantuntija **Heini Korpelaisen** katsaus vuoden painopisteeseen olleeseen maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistukseen.

Päivi Virtanen

Arkkitehtuurin ansiomerkit museoammattilaisille

TAAVI LINDFORS

TUNNUSTUS TULEE JUURI OIKEAAN AIKAAN NYT, KUN UUDEN ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEON KONSEPTIA KEHITETÄÄN.
– ELINA STANDERTSKJÖLD

**SAFA myönsi Arkkitehtuurin ansiomerkit filosofian lisen-
siaatti Elina Standertskjöldille ja filosofian tohtori
Timo Tuomelle.**

A rkkitehtuurimuseon arkistonhoitaja **Elina Standertskjöld** sai ansiomerkin poikkeuksellisen ansiokkaasta toiminnastaan arkkitehtuurin alalla. Standertskjöld on edistänyt rakennustaiteen näkyvyyttä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta merkittävästi toimimalla pitkäjännitteisesti valtakunnallisessa erikoismuseossa.

Standertskjöldin vuosina 2006–2011 julkaistu kolmiosainen teossarja *Arkkitehtuurimme vuosikymmenet* esittelee 1900–1980-lukujen suomalaista arkkitehtuuria. Hän on kirjasarjassa

halunnut tehdä arkkitehtuurista helposti lähestyttävää mahdollisimman monelle. Arkkitehtuurista on kirjoitettu arkisen yksinkertaisesti, mutta silti tarkan asiantuntevasti ja mukautempaaavasti.

Standertskjöldin tapa lähestyä kulloistakin aihettaan näkyy hänen hiljattain kuratoimassaan näyttelyssä *Vuosisata sairaala-suunnittelua – Paatelat arkkitehteina*. Siinä historia ja nykyhetki ovat yhtä aikaa läsnä. Jännittävä ja tärkeä näkökulma arkkitehtuuriin tulee esiin myös hänen vuonna 2013 kuratoimassaan näyttelyssä *Pilvilinnoja – pöydälle jääneitä suunnitelmia*.

– Tunnustus merkitsee minulle paljon ja olen erityisen kiitollinen siitä, että sen myöntää Suomen Arkkitehtiliitto. Se tarkoittaa, että kirjani ovat tavoittaneet yleisönsä, Standertskjöld toteaa.

KOSKA KAIKKI OVAT RAKENNETUN
YMPÄRISTÖN KÄYTTÄJIÄ, ON ETUOIKEUS
TYÖSKENNELLÄ LAAJIMMAN
MAHDOLLISEN YLEISÖN HYVÄKSI.
– TIMO TUOMI

– Tunnustus tulee juuri oikeaan aikaan nyt, kun uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon konseptia kehitetään. Se osoittaa, että arkkitehdit antavat arvon kokoelmille, ja tukee käsitystä siitä, että piirustusten ja kuva-aineistojen kartuttamisen ja hoidon tulee edelleenkin olla keskeisessä asemassa uudessakin museossa, hän lisää.

Molemmilla laajat julkaisut

Timo Tuomi toimi vuodesta 1994 lähtien Suomen rakennustaiteen museossa (nyk. Arkkitehtuurimuseo) tutkimuspäällikkönä ja vuodesta 2008 lähtien yliopistolla taidehistorian dosenttina. Hän siirtyi Espoon kaupunginmuseon johtajaksi vuonna 2009 ja eläköityi sieltä vuonna 2017.

Tuomi on kirjoittanut lukuisista arkkitehdeista, muun muassa **Eero Saarista** ja **Hilding Ekelundista**. Hän on julkaissut kaksoiselämäkerran *Eliel ja Eero Saarinen* ja kertomuksen omasta kävelyretkestään *Jalan halki Ranskan*. Tuomi on myös toimittanut ja kirjoittanut useita ympäristöä käsitteleviä teoksia, esimerkiksi Tapiolasta.

Työssään sekä Rakennustaiteen museossa että Espoon kaupunginmuseossa Tuomi on iloisella myönteisyydellään vaikuttanut osajien ja yleisön asenteeseen arkkitehtuuria kohtaan. Hänen avullaan ovat suunnittelijat ja päättäjät oppineet arvostamaan valmista ympäristöä ja ymmärtämään menneen historian merkityksen nykyisyydelle ja tulevaisuudelle. Tuomi on esitellyt myös toteutumattomiksi jääneitä suunnitelmia ja kunnioittanut piirretyn grafiikan korkeaa laatua.

– Koska kaikki ovat rakennetun ympäristön käyttäjiä, on etu oikeus työskennellä laajimman mahdollisen yleisön hyväksi. Jos vielä uskoo, että tiedon lisääntyminen vaikuttaa jopa työmatkan näkymän rikkaampaan kokemiseen, kannattaa arkkitehtuurista puhua ja kirjoittaa. Tämä pätee historioitsijoihin, virkamiehiin ja keneen tahansa, joilla on onni työskennellä aiheen parissa, Tuomi sanoo.

Arkkitehtuurin ansiomerkki on tarkoitettu tunnustukseksi arkkitehdille tai henkilölle, joka on ansiokkaalla tavalla edistänyt rakennustaiteen tavoitteita paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti. Palkittava toiminta on liittynyt arkkitehdin ammatilliseen työhön tai yleiseen kulttuurityöhön. Taustalla voi olla myös yksittäinen esimerkillinen arkkitehtuuriteko.

Ammatilliset kehittymismahdollisuudet motivoivat ulkomaille lähtijöitä

TEKin toteuttaman kyselytutkimuksen mukaan tekkiläiset lähtevät työskentelemään Suomesta useimmiten Saksaan ja Yhdysvaltoihin. Euroopan ulkopuolella olevista maista Yhdysvaltojen lisäksi suosittuja kohteita ovat Kiina, Singapore ja Australia. Ulkomaille lähtemisessä motivoivat eniten ammatilliset kehittymismahdollisuudet, taloudelliset houkuttimet ja seikkailu. Yhteensä tekkiläisiä työskentelee ulkomailla noin 1 000 henkilöä.

Ulkomailla työskentelevät saavat enemmän palkkaa kuin Suomessa, mutta myös työpäivät ovat pidempiä. Toiteutuneen viikkotyöajan keskiarvo oli 43,9 tuntia. Noin 66 prosenttia vastaajista koki elintasonsa olevan ulkomailla korkeampi kuin Suomessa.

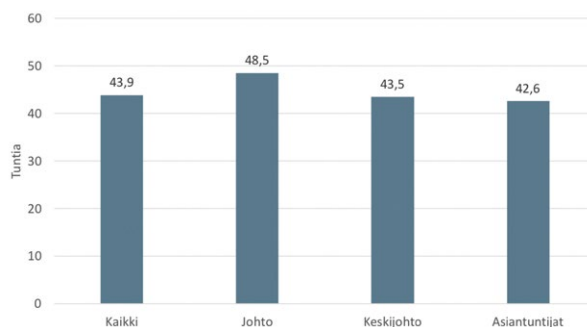
Yli puolet ulkomailla työskentelevistä on asiantuntijatehtävissä. Noin 20 prosentilla vastaajista asemataso kohdemaassa oli keskijohdossa ja 18 prosentilla johdossa. Suurin osa vastaajista työskentelee paikallisella työ sopimuksella.

TEKin ulkomaanpalkkatutkimuksella selvitetään joka kolmas vuosi ulkomailla työskentelevien tekkiläisten palkkoja ja muita työsuhteen ehtoja. Vuonna 2018 tutkimukseen vastasi 178 henkilöä 36 eri maasta.

YLI PUOLET ULKOMAILLA
TYÖSKENTELEVISTÄ ON
ASiantuntijatehtävissä.

Toteutunut viikkotyöaika (keskiarvo)

Jan Olin 1945–2019

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa pitkän uran tehnyt arkkitehti Jan Olin menehtyi äkilliseen sairauskohtaukseen kotonaan Helsingissä 17.5.2019.

Jan Olin syntyi Hangossa 25.2.1945 opettajaperheeseen. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Pietarsaareissa vuonna 1964 ja aloitti samana vuonna opinnot Teknillisen korkeakoulun arkkitehti-osastolla.

Olin työskenteli opiskeluaikanaan useassa arkkitehtitoimistossa Helsingissä. Valmistuessaan arkkitehdiksi hän toimi Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston palveluksessa. Hän osallistui Yleiskaava 70 -työhön ja erityisesti Itäkeskus-projektin ohjelmointiin ja myöhemmin asemakaavaan.

Vuonna 1976 hänet valittiin Kokkolan yleiskaava-arkkitehdiksi, ja siinä virassa hän toimi vuoteen 1982 saakka. Tuolloin valmistui muun muassa valtatie 8:n suunnitelma. ”Ohikulkutie” linjattiin kaupungin kehittyvää ydintä tukevaksi sen sijaan, että se olisi perinteen tapaan kulkenut metsien kautta kaupungin ohitse – ratkaisu oli aikoinaan rohkea ja ennakkoluuloton.

Vaasan asemakaava-arkkitehtina Olin aloitti vuonna 1983. Hän palasi vuonna 1987 Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastoon ja työskenteli siellä eläköitymiseensä asti. Viranhoidossaan Olin oli innostava esimies ja visionäärinen kaupunkikulttuurin puolestapuhuja, joka vastusti lyhytnäköistä oman edun tavoittelua.

Sosiaalisuutensa, erinomaisen kielitaitonsa sekä ilmaisuky-

kynsä ja ammatillisen monialaisuutensa ansiosta Olin oli Helsingin kaupungin edustajana monessa kansainvälisessä projektissa, kuten laajassa Itämeren valtioiden kaupunki- ja alue-suunnittelun sekä logistiikan Baltic Palette -yhteishankkeessa.

Olin avioitui vuonna 1972 sisustusarkkitehti Jatta Erosen kanssa. Samana vuonna syntyi esikoispoika Antti ja kaksi vuotta myöhemmin Johan.

Olin oli intohimoinen purjehtija. Perhe pakattiin joka kesä pieneen veneeseen, jolla matkattiin Itämeren halki aina Tanskaan ja Saksaan saakka. Joy-vene toi iloa läpi koko elämän. Jos muuta miehistöä ei sattunut löytymään, kapteeni hoiti yksin kaikki kilpailun vaatimat purjemanööverit.

Olin rakasti kaupunkia ja niiden historiaa. Hän oli kulttuurin, kirjallisuuden, musiikin sekä hyvän ruoan ja juoman ystävä, mutta vierasti elitismää ja eriarvoisuutta. Jan ja Jatta olivat tuttu näky kaupungin kulttuuritapahtumissa. He kävivät ahkerasti konserteissa, taidenäyttelyissä ja seminaareissa. Eläkevuosina myös lastenlapset Kasper ja Vuokko pitivät kiireisenä.

Viimeisen päivänsä aina hyväntuulinen ja ystävällinen Janne vietti kollegoidensa seurassa Arkkitehtipäivillä Helsingin Lasipalatsissa. Hän menehtyi samana iltana kotonaan kesken jääkiekko-ottelun seurannan. Laji oli hänelle rakas vielä nuoruuden peliuran jälkeenkin.

*Johan Olin, Björn Silfverberg ja Tuomo Siitonen
Kirjoittajat ovat Jan Olinin poika, ystävä ja kollega.*

Vähä-Kiljava juhlii – Kasino 80 vuotta

Tule viettämään päivä, yö, viikonloppu tai viikko safalaisien omalla virkistysalueella Vähä-Kiljavalla. Varauuskalenterissa on vielä vapaita aikoja kesäkaudelle.

Vähä-Kiljava sijaitsee 50 kilometrin päässä Helsingistä Nurmijärvellä kauniin Sääksjärven rannalla. Perille pääsee autolla, bussilla esimerkiksi Kampin terminaalista tai vaikka fillarilla. Ajo-ohjeet löytyvät SAFAn verkkosivuilta. Bussipysäkki on Sääksi, Kiljavantie.

Vähä-Kiljavalla voi ja kannattaa yöpyä. Majoitusrakennuksen ja Kasinon vapaat huoneet sekä viikkovuokramokit selviävät verkkosivujen varauuskalenterista, ja toimiston loma-aikana Vähä-Kiljavan emännältä, puh. 040 585 4212.

Vähä-Kiljavan juhannus

Perjantaina 21.6. järjestetään perinteinen juhannusjuhla. Saunat lämpiävät klo 14–16. Juhla alkaa lipunnostolla klo 18,

minkä jälkeen juhlitaan rannalla; ohjelmaa lapsille ja aikuisille. Sään salliessa poltetaan kokko.

Kesän talkoopäivät

Sunnuntaina 14.7. ja 28.7. ahkeroidaan talkoissa klo 10–15. Ohjelmassa on sisä- ja ulkotöitä ja klo 16 alkaen saunomista.

Kasinon 80-vuotisjuhla

Lauantaina 3.8. vietetään SAFAn jäsenpäivää Kasino 80 vuotta -teemalla. Haluatko kuulla tarinoita Vähä-Kiljavan historiasta, tutustua alueeseen ja päästä kurkistamaan mökkeihin? Alueen mökkiläiset opastavat. Juhlapäivä alkaa klo 14 juhlakahveilla.

Tervetuloa kaikki safalaiset ja seuralaiset!

PS Vähä-Kiljavan yhteisten tilojen kalustuksen täydentämiseksi Kiljavalle toivotaan lahjoituksena Artekin tuoleja, mallia 69 ja 66.

Hallitusohjelma edunvalvonnan silmin

Antti Rinteen hallitus aloitti työnsä kesäkuussa, ja hallituksen ohjelmassa on paljon alamme kannalta kiinnostavia tavoitteita.

Kovin konkreettisia hallitusohjelman tavoitteet eivät ole – esimerkiksi arkkitehtuuri- ja designmuseon osalta ohjelmassa on vasta lupaus selvittämisestä. Moni asia on kuitenkin ATL:n omien hallitusohjelmatavoitteiden mukaisesti saatu mukaan ainakin jollakin tasolla. Tässä muutamia nostoja hallitusohjelmasta.

Asuntopolitiikalla on näkyvä rooli. Tavoitteena on muun muassa, että ”valtion pitkällä korkotuella rakennettavien asuntojen uudistuotannon määräksi tulee vähintään 10 000 uutta asuntoa vuosittain, josta yli puolet Helsingin seudulle”. Tavoitteen toteutuminen luo lisää tarvetta asuntosuunnitteluun. Ohjelmassa on mainittu myös ATL:n esiin nostama hiljenevien keskusten elinvoiman turvaaminen.

Jo ennen hallitusohjelman ensimmäisiä luonnoksia esillä olivat isot liikennehankkeet. Monilla oli toiveissa tunnin junat länteen, pohjoiseen ja itään sekä Pisararata. Nyt näyttää siltä, että Pisara putoaa hankkeista pois ja muidenkin hankkeiden rahoitus on vielä avoinna. Toteuttamiselle kuitenkin etsitään ratkaisuja. Toteutuessaan nämä hankkeet toisivat ympärilleen paljon uutta rakentamista, asema- ja muita rakennuksia. Ne loisivat kasvua myös ratojen ympärille.

Hallitusohjelmassa luvataan tukea kasvukeskusten raidehankkeita. Nähtäväksi jää, tuoko tämä uusia raitiotiehankkeita jo toteutuksessa olevien Tampereen ja Vantaan lisäksi. Liikenne- ja viestintäministerinä näistä asioista vastaa SDP:n Sanna Marin.

ASUNTOJEN UUDISTUOTANNON
MÄÄRÄKSI TULEE VÄHINTÄÄN 10 000
UUTTA ASUNTOA VUOSITTAIN, JOSTA
YLI PUOLET HELSINGIN SEUDULLE.

LAURA MENDELIN

Puurakentamiseen halutaan kannustaa

Ilmastonmuutosta koskeva kokonaisuus on ohjelmassa vahva. Hallituspuolueet pitävät sitä lajissaan jopa maailman kunnianhimoisimpana. ATL on tuonut hallitusohjelmataavoitteissaan esiin suunnittelijoiden roolia rakennetun ympäristön hiilijalanjäljen pienentämisessä. Koska hallitusohjelma on huomioinut rakentamisen merkityksen ilmastopolitiikassa, tulee meidän jatkossakin muistuttaa suunnittelun keskeisestä vaikutuksesta rakennusten hiilijalanjälkeen.

Osiossa on erittäin paljon tavoitteita puurakentamiselle. Puurakennusten osuutta ja puun osuutta rakennuksissa halutaan vahvistaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen otetaan kantaa: hallitusohjelman mukaan rakennusprojektissa korostuu rakennuttajan vastuu, ja kaavoitusta ja määräyksiä pitää yksinkertaistaa. Toisaalta kuntien kaavamonopolia ja kaavahierarkia ei haluta muuttaa. Linjaukset ovat kuitenkin hyvin yleisiä. Ympäristöasioista ja todennäköisesti myös MRL-uudistuksesta vastaa hallituksessa ympäristö- ja ilmastoministeri, vihreiden **Krista Mikkonen**.

Lisää rahoitusta korkeakouluille

ATL:n tavoitteisiin kuului arkkitehtuuriviennin edistäminen. On lupaavaa, että luovat alat nousivat ensimmäistä kertaa vahvasti osaksi hallitusohjelmaa. Aktiivinen mukanaolo luovien alojen kehittämiskokonaisuudessa mahdollistaa työkaluja myös arkkitehtuuriviennille. Elinkeinoministerinä toimii keskustan **Katri Kulmuni** ja tiede- ja kulttuuriministerinä ensin keskustan **Hanna Kosonen** ja vanhempainvapaan jälkeen saman puolueen **Annika Saarikko**. Ministerien työnjako selviää myöhemmin.

Lopuksi on mainittava koulutuksen lisäpanostukset. Tämä tietää sitä, että myös arkkitehtikoulutusta järjestävälle yliopistoille on tulossa lisää rahoitusta. Jää nähtäväksi, miten tämä saadaan käännettyä tavoitteidemme mukaisesti lisäkoulutukseksi arkkitehtiosastoille tai peräti uusiksi arkkitehtiosastoiksi. Opetusministerinä toimii vasemmistoliiton **Li Andersson**.

ATL haluaa olla rakentava ja eteenpäin katsova vaikuttaja. Haluamme vaikuttaa päätöksentekoon rakentamisen laatua edistävasti, kriittisyyttä unohtamatta. Pienen järjestön ja pienen toimialan kannattaa etsiä kumppaneita ja kuulijoita asialleen.

Kalle Euro

ATL:n toiminnanjohtaja

Henkilöstömuutoksia

ATL:n hallintoa tukemaan on tullut **Heli Vilmi**, jolla on 20 vuoden kokemus erilaisten organisaatioiden hallinnon tukitehtävistä. Samaan aikaan kehitysarkkitehtina toiminut **Sofia Amberla** siirtyi freelanceriksi arkkitehtuurin ja taiteen kentälle.

Heli Vilmi on ollut muun muassa assistenttina Tekesissä (nykyinen Business Finland), työ- ja elinkeinoministeriössä, ympäristöministeriössä sekä yksityisellä puolella. Arkkitehtitoimistojen liittoon Vilmi siirtyi Liikesivistysrahastosta johdon assistentin tehtävästä.

– Valokuvaaminen on yksi harrastuksistani, ja rakastan kuvata niin uusia kuin vanhojakin rakennuksia. On mukavaa kävellä pitkin kaupunkien katuja, katsella rakennuksia ja muistaa nostaa katse myös ylöspäin. Arkkitehtuuri alana – katsoo sitä mistä kulmasta tahansa – on varmasti mielenkiintoinen, ja on hienoa päästä osaksi sitä, Vilmi hymyilee.

ATL:ssä Vilmi hoitaa hallinnollisten tehtävien lisäksi jäsenpalvelua. Hän on myös mukana toteuttamassa viestintää sekä järjestämässä tapahtumia.

**Tiesitkö,
että arkkitehdeille on
olemassa sähköinen
resurssienjakoalusta?**

**Jakamisasustan löydät täältä:
ark-resurssit.fi**

ATL

**UUSI
KAUPUNKI***

Päaset vastaamaan monipuolisista suunnittelu-hankkeista yhdessä motivoituneen tiimin kanssa!

Etsimme uusia osaajia!

Suunnittelemme jo 80 ammattilaisen voimin tulevaisuuden kouluja, päiväkoteja, liiketiloja ja asuntoja. Rennossa ja innostavassa työyhteisössä pääset kehittämään ja etenemään urallasi!

**TIIMIPÄÄLLIKKÖ /
PÄÄSUUNNITTELIJA HELSINKI**

**PROJEKTIARKKITEHTI /
PÄÄSUUNNITTELIJA JYVÄSKYLÄ**

**PROJEKTIARKKITEHTI /
PÄÄSUUNNITTELIJA TAMPERE**

► LISÄTIEDOT ARKKITEHTIPALVELU.FI/REKRY

ARKKITEHTIPALVELU **.fi**

SIGGE ARKKITEHDIT

ARKKITEHTI // ARKKITEHTI YO

Etsimme joukkoomme taitavia suunnittelijoita mielenkiintoisiin kampus-, asunto-, maankäyttö- peruskorjaus- ja toimistosuunnittelukohteisiimme Helsingin ja Turun toimistoihin. Edellytämme Archicad-osaamista.

Sigge Arkkitehdit Oy on 1956 perustettu yritys, jossa työskentelee yli 60 huippuosaajaa. Toimistomme on Suomen suurimpia alan toimijoita. Toimintamme kattaa laajasti koko arkkitehtuurin, sisustusarkkitehtuurin ja rakennusalan digitalisaation. Toimistomme sijaitsevat Turussa ja Helsingissä.

Hakemukset palkkatoivomuksineen 23.8.2019 mennessä juha.kuokkanen@sigge.fi. Lisätietoja: Juha Kuokkanen 050 464 6429

WWW.SIGGE.FI

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. +358 10 336 6030

tilitoimisto@apalvelu.fi

Lisää avoimia työpaikkoja
SAFAn verkkosivuilla: www.safa.fi

REVIT-taitoinen
ARKKITEHTI, RAKENNUSARKKITEHTI
TAI ARK.YO
julkisten rakennusten
suunnittelutehtäviin

Yhteydenotot ja hakemukset kirjallisena:
toimisto@latvavaara.fi

ARKKITEHDIT OY
LATVA ja VAARA
Mariankatu 14 B 12, 15110 Lahti ■ www.latvavaara.fi

**ARKKITEHDIT
JA SUUNNITTELIJAT**

FREE Liune GDL -objekti
Archicadiin ja REVIT -objekti
on ladattavissa
www.liune.fi/bim.

Liune on kokonaisuus

○ ASENNUSVALMIS ELEMENTTI ○ OVI ○ KARMIT

Liune antaa aikaa itse suunnitteluun. Esteettömyysmääräykset huomioiden kehitetty seinän sisään integroitu kotimainen tilakokonaisuus asuntotuotannon haasteisiin – Liune Door.

LIUNE OVIMALLISTO

- Massiiviovet
- Peili- ja lasiovet
- Printti- ja magneettiovet
- Kosteian tilan ovet
- Saunaovet
- Kevytovet
- Ääniluokitellut ovet
- Pintaovet

LIUNE KARMIMALLISTO

- Liune karmit
- Kosteian tilan karmit
- Lasioven karmit
- Saunakarmit
- Tammiviilukarmit
- Puuviilukarmit
- Pintakarmit
- Design-karmit

LIUNE ELEMENTTIMALLISTO

- Liune elementti
- Kosteian tilan elementti
- Lasielementti
- Saunaelementti
- Saneerauselementti
- Automaatioelementti

LIUNE[®]
SIMPLIFY YOUR DOORS

TUTUSTU LISÄÄ www.liune.fi/tuotteet **SELAA ESITTEITÄ** www.liune.fi/esitteet